

ĪSTENOŠANAS VADLĪNIJAS

EFRAG IG 1

Būtiskuma novērtējums

EFRAG

ilgtspējas ziņu sniegšana

Atruna

Šīs īstenošanas vadlīnijas nav autoritatīvas un papildina Eiropas Ilgtspējas pārskatu sniegšanas standartus (ESRS), kā noteikts Direktīvas 2013/34/ES (Grāmatvedības direktīva) 19.a un 29.a pantā, bet nav to sastāvdaļa. Tas nozīmē, ka gadījumā, ja šajās vadlīnijās ir kādas pretrunas ar kādu ESRS prasību vai skaidrojumu, ESRS ir augstāks juridiskais spēks. Šīs īstenošanas vadlīnijas ir izdoti saskaņā ar EFRAG noteikto procedūru, kas attiecas uz šādiem neautoritatīviem dokumentiem, un par to izdošanu atbild vienīgi EFRAG.

EFRAG neuzņemas nekādu atbildību par saturu vai jebkādām sekām vai zaudējumiem, kas tieši, netieši vai nejauši radušies, ievērojot šajā dokumentā sniegtos padomus vai norādījumus. Šā dokumenta lietotājiem ieteicams par ESRS piemērošanu spriest patstāvīgi. Šajā dokumentā ietvertā informācija nedrīkst aizstāt atbilstoši kvalificēta speciālista pakalpojumus.

Šīs īstenošanas vadlīnijas ir izstrādātas lietošanai lieliem biržā kotētiem un nekotētiem uzņēmumiem, uz kuriem attiecas ilgtspējas ziņu sniegšanas direktīva (CSRD). Tāpēc tās nav paredzētas izmantot biržas sarakstā iekļautiem maziem un vidējiem uzņēmumiem, kas pieņem turpmākus KMVU standartus, un citiem (biržas sarakstā neiekļautiem) MVU, kas brīvprātīgi sniedz pārskatus, pamatojoties uz turpmākajiem VSME standartiem.

Šīs īstenošanas vadlīnijas attiecas uz ESRS, kas neattiecas uz konkrētu nozari un ko Eiropas Komisija pieņēma 2023. gada 31. jūlijā un publicēja Oficiālajā Vēstnesī 2023. gada 22. decembrī. Nozaru standarti var papildināt nozaru specifikācijas, kas jāievēro konkrētajās nozarēs.

Par EFRAG

EFRAG misija ir kalpot Eiropas sabiedrības interesēm gan finanšu, gan ilgtspējas ziņu sniegšanas jomā, izstrādājot un popularizējot Eiropas uzskatus korporatīvo ziņu sniegšanas jomā. EFRAG balstās uz progresu korporatīvo ziņu sniegšanas jomā un to veicina. Ilgtspējas ziņu sniegšanas jomā EFRAG sniedz tehniskas konsultācijas Eiropas Komisijai Eiropas ilgtspējas ziņu sniegšanas standartu (ESRS) projektu formā, kas izstrādāti stingrā un pienācīgā procesā un atbalsta efektīvu ESRS ieviešanu. EFRAG cenšas saņemt informāciju no visām ieinteresētajām personām un iegūst pierādījumus par konkrētiem Eiropas apstākļiem visā standartu izstrādes procesā. Tās leģitimitāte ir balstīta uz izcilību, atklātību, pārvaldību, pienācīgu procesu, publisko atbildību un idejisko vadību. Tas ļauj EFRAG pārliecinoši, skaidri un konsekventi paust savu viedokli un būt atzītai kā Eiropas balsij korporatīvo ziņu sniegšanas jomā un veicināt globālo progresu korporatīvo ziņu sniegšanas jomā.

EFRAG finansē Eiropas Savienība, izmantojot Vienotā tirgus programmu, kurā piedalās EEZ/EBTA valstis (Norvēģija, Islande un Lihtenšteina), kā arī Kosova. Tomēr visi paustie viedokļi un uzskati ir tikai un vienīgi autora(-u) viedokļi un uzskati, un tie ne vienmēr atspoguļo Eiropas Savienības, Eiropas Komisijas vai valstu, kas piedalās Vienotā tirgus programmā, viedokļus un uzskatus. Ne Eiropas Savienība, ne Eiropas Komisija, ne valstis, kas piedalās vienotā tirgus programmā, nevar būt par tiem atbildīgas.

Satura rādītājs

Kopsavilkums 13 galvenajos punktos	6
1. Ievads	8
Vadlīniju struktūra	8
Savstarpējās atsauces uz IG 2	9
Izmantotie akronīmi un saīsinājumi	9
2. ESRS pieeja būtiskumam	11
2.1 Dubulta būtiskuma koncepcijas īstenošana	12
2.2 Ilgtspējas jautājumi būtiskuma novērtējumam	17
2.3 Kritēriji informācijas būtiskuma noteikšanai	19
2.4 Informācijas būtiskuma piemērošanas tvērumi	19
2.5 Datu punkti, kas izriet no ES tiesību aktiem	20
2.6 Apsvērumi par augšposma un lejasposma vērtības ķēdi	21
3. Kā tiek veikts būtiskuma novērtējums?	21
3.1 A posms: Konteksta izpratne	22
3.2 B posms: Faktiskās un potenciālās ietekmes, risku un iespēju identificēšana saistībā ar ilgtspējas jautājumiem	23
3.3 C posms: Ar ilgtspējas jautājumiem saistīto būtisko IRO novērtēšana un noteikšana	25
3.3.1 Ietekmes būtiskuma novērtējums	25
3.3.2 Finansiālā būtiskuma novērtējums	26
3.3.3 Ietekmes un finansiālās būtiskuma rezultātu konsolidēšana, tostarp to mijiedarbība	27
3.4 D posms: Ziņošana	27
3.5 Ieinteresēto personu loma un pieeja būtiskuma novērtēšanas procesā	28
3.5.1 Finansiālā būtiskuma apsvērumi	29
3.6 Padziļināta ietekmes būtiskuma izpēte – robežvērtību noteikšana	30
3.6.1 Faktiskā ietekme	31
3.6.2 Iespējamā ietekme	32
3.6.3 Apsvērumi par grupām un meitasuzņēmumiem	33
3.7 Padziļināta finansiālā būtiskuma izpēte – robežvērtību noteikšana	35
4. Kā var izmantot citus avotus? ⁷	36
4.1. GRI standartu izmantošana	36
4.2. ISSB standartu izmantošana	37
4.3 Starptautisko pienācīgas rūpības instrumentu izmantošana	38
4.4 Citu sistēmu vai avotu izmantošana	38
5. Biežāk uzdotie jautājumi (BUJ)	39
5.1 BUJ par ietekmes būtiskumu	39

BUJ 1: Vai ietekmes būtiskums ir balstīts uz būtiskumu uzņēmumam vai ieinteresētajām personām?	39
BUJ 2: Ko nozīmē, ka uzņēmums ir “saistīts” ar ietekmi?	39
BUJ 3: Kādi ir būtiskie IRO vērtības ķēdē?	40
BUJ 4: Vai ar pozitīvo ietekmi var kompensēt negatīvo ietekmi?	40
5.2 BUJ par finansiālo būtiskumu	41
BUJ 5: Vai būtiskā informācija finanšu pārskatiem ir tāda pati kā ilgtspējas deklarācijai?	41
BUJ 6: Vai finansiālais būtiskums ilgtspējas ziņu sniegšanā aprobežojas ar finanšu pārskatos uzrādīto ietekmi?	42
5.3 BUJ par būtiskuma novērtēšanas procesu	43
BUJ 7: Cik bieži uzņēmumam jāatjaunina ilgtspējas būtiskuma novērtējums?	43
BUJ 8: Vai uzņēmums var apsvērt tikai ESRS 1 AR 16 minētos ilgtspējības jautājumus?	44
BUJ 9: Kā ņemt vērā laika periodu dubultā būtiskuma analizē?	45
BUJ 10: Vai IRO novērtēšanā būtu jābalstās uz kvantitatīvu informāciju?	45
BUJ 11: Vai ilgtspējas jautājuma IRO dimensijas ir jāapkopo, lai novērtētu būtiskumu?	46
BUJ 12: Vai būtiskuma novērtējums ir jādokumentē/jāpierāda?	46
BUJ 13: Ietekmes būtiskuma novērtējuma veikšana, ja uzņēmums darbojas dažādās nozarēs	47
BUJ 14: Vai nozarēm specifisku standartu ieviešana radīs kādus jaunus apakštematus vai apakštemata apakštematus, kas jāņem vērā būtiskuma novērtējumā?	48
5.4 BUJ par ieinteresēto personu iesaistīšanu – ietekmes būtiskums	48
BUJ 15: Vai ESRS pilnvaro aktīvi iesaistīties dialogā ar skartajām ieinteresētajām personām būtiskuma novērtēšanas procesā?	48
BUJ 16: Vai uzņēmums var noteikt dažu ieinteresēto personu kategoriju prioritātes būtiskuma novērtēšanas procesā? Kā?	48
BUJ 17: Kāda ir ieinteresēto personu, kas nevar pārstāvēt savas intereses, loma un kā tās būtu jāņem vērā?	49
5.5 BUJ par apkopošanu/sadalīšanu	50
BUJ 18: Vai uzņēmums izmanto vienādus kritērijus, nosakot visu IRO sadalījuma pakāpi?	50
BUJ 19: Vai SFPS vai vietējo VPGP segments ir piemērots sadalījuma līmenis būtiskuma novērtējumam?	51
5.6 BUJ par ziņošanu	52
BUJ 20: Vai ESRS ir prasīts atklāt būtiskas ietekmes smaguma pakāpi, kā arī būtisko risku un iespēju varbūtību un lielumu?	52
BUJ 21: Ja jautājums ir būtisks tikai no finanšu (vai ietekmes) viedokļa, vai atklājamā informācija aptver visas prasības vai tikai informāciju par attiecīgo viedokli?	53
BUJ 22: Vai daudznozaru grupai ir jāiekļauj metrikas par visu grupu vai tikai dati, kas attiecas uz būtiskiem IRO?	53

EFRAG IG 1: Būtiskuma novērtējuma īstenošanas vadlīnijas

BUJ 23: Vai ietekmes uz vidi būtiskuma novērtējumā ir ņemtas vērā sanācijas un ietekmes mazināšanas darbības?	55
BUJ 24: Vai uzņēmumam ir jāziņo arī par būtiskiem jautājumiem, ja nav veiktas darbības?	56
5.7 BUJ par ES taksonomijas 8. p.	57
BUJ 25: Kāda ir saikne starp taksonomijas atbilstīgajām darbībām un būtiskumu?	57

Kopsavilkums 13 galvenajos punktos

1. ESRS ilgtspējas deklarācijā iekļauj būtisku un patiesu informāciju par visām ietekmēm, riskiem un iespējām (sauktas arī par IRO) attiecībā uz vides, sociālajiem un pārvaldības jautājumiem, kas noteikti kā būtiski no ietekmes būtiskuma viedokļa, finansiālā būtiskuma viedokļa vai no abiem šiem aspektiem. Būtiskuma novērtējums ir process, kurā uzņēmums nosaka būtisko informāciju par ilgtspējības IRO. Tas tiek panākts, nosakot būtiskus jautājumus un būtisku informāciju, kas jāziņo. Objektīvos kritērijos balstīta būtiskuma novērtējuma veikšana ir ilgtspējas ziņu sniegšanas pamatā. Piemērojot kritērijus, uzņēmums izmantos spriestspēju, un sagaidāms, ka saistītie paskaidrojumi nodrošinās uzņēmuma pārredzamību ilgtspējības deklarācijas lietotājiem.
2. Novērtējumā tiek ņemta vērā visa uzņēmuma vērtību ķēde, t. i., papildus uzņēmuma paša darbībām tajā tiek iekļauta arī uzņēmuma augšposma un lejasposma vērtības ķēdi.
3. Kad uzņēmums kā būtisku ir identificējis ietekmi, risku vai iespēju, kas saistīta ar ilgtspējas jautājumu, tas vispirms atsaucas uz saistītajām Informācijas atklāšanas prasībām, lai noteiktu attiecīgo informāciju, kas jāapsver par šo jautājumu. Otrkārt, ja ietekme, risks vai iespēja nav ietverta vai ir nepietiekami ietverta ESRS, uzņēmums sniedz savu specifisko informāciju par šo jautājumu. Atbilstība ir kritērijs, pēc kura nosaka atklājamo informāciju, un tā pamatā ir a) informācijas nozīmīgums saistībā ar jautājumu, ko tā atspoguļo, vai b) tās noderīgums lēmuma pieņemšanai.
4. ESRS 2 Informācijas atklāšanas prasības, kas attiecas uz transversāliem jautājumiem, ir jāpaziņo neatkarīgi no būtiskuma novērtējuma rezultātiem. Attiecībā uz politikām, darbībām un mērķiem informāciju atklāj saskaņā ar Informācijas atklāšanas prasībām vai arī norāda, ka uzņēmumam nav politiku, darbību vai mērķu, kas saistīti ar būtisko ilgtspējas jautājumu. Uz rādītājiem attiecas būtiskuma novērtējums: informāciju, kas noteikta attiecīgajās Informācijas atklāšanas prasībās, iekļauj, kad uzņēmums ir novērtējis, ka rādītājs ir būtisks, un tas tiek izlaists, ja tas tā nav. Pēc strukturēta būtiskuma novērtējuma veikšanas šāds izlaidums lietotājiem norāda, ka rādītājs nav būtisks. Izlaidā informācija ir noderīga ar ilgtspēju saistīta informācija, kas atbalsta ilgtspējas deklarācijas vispārējo saskaņotību un tādējādi arī taisnīgu ilgtspējas jautājumu atspoguļojumu. Šis izlaidums ir nepārprotams attiecībā uz datu punktiem, kas iegūti no citiem ES tiesību aktiem (šo datu punktu saraksts ir atrodams ESRS 2. papildinājuma B pielikumā), un netiešs citos gadījumos.
5. ESRS nenosaka konkrētu kārtību vai soļu secību, kas jāievēro, veicot būtiskuma novērtējumu, tāpēc tas tiek atstāts uzņēmuma ziņā. Neatkarīgi no tā, kurš process tiek izmantots, tam jāatspoguļo uzņēmuma fakti un apstākļi.
6. Piemēram, būtiskuma novērtējums, kas atbilstu ESRS prasībām, varētu ietvert šādus posmus:
 - (a) izpratne par kontekstu;

- (b) ar ilgtspējas jautājumiem saistītu faktisko un potenciālo IRO identificēšana;
 - (c) ar ilgtspējas jautājumiem saistīto būtisko IRO novērtēšana un noteikšana; un
 - (d) ziņošana.
7. Būtiskuma novērtēšanas procesā tiek iekļautas iesaistītās ieinteresētās personas, un tas atbilst praksei, kas ierosināta CSRD minētajos starptautiskajos pienācīgas rūpības instrumentos. Tas nozīmē, ka ir jācenšas iegūt ieguldījumu un atsauksmes, lai izprastu bažas un pierādījumus par uzņēmuma faktisko un potenciālo ietekmi uz cilvēkiem un vidi. Tas arī palīdz pamatot ilgtspējas jautājumu nozīmīgumu no iesaistīto ieinteresēto personu grupu viedokļa. Tomēr ESRS neparedz konkrētu rīcību attiecībā uz ieinteresēto personu iesaistīšanu un neierobežo CSDDD saturu, kas pašlaik tiek definēts ES likumdošanas procesā.
8. Uzņēmums ziņošanas vajadzībām novērtē ietekmes būtiskumu, ņemot vērā smaguma un varbūtības kritērijus. Tas ietver arī atbilstošu kvantitatīvo un/vai kvalitatīvo robežvērtību noteikšanu ziņošanas vajadzībām. Smaguma pakāpe ir atkarīga no negatīvās ietekmes mēroga, apjoma un neatgriezeniskuma, kā arī pozitīvās ietekmes mēroga un apjoma.
9. Uzņēmuma būtiskie riski un iespējas parasti izriet no ietekmes vai no atkarībām un citiem riska faktoriem. Uzņēmumi novērtē savu risku un iespēju būtiskumu, pamatojoties uz atbilstošām kvantitatīvām un/vai kvalitatīvām robežvērtībām, kas saistītas ar paredzamo finansiālo ietekmi uz darbības rezultātiem, finansiālo stāvokli, naudas plūsmām un piekļuvi finansējumam, tostarp kapitāla izmaksām.
10. Pienācīgas rūpības process saskaņā ar attiecīgajiem starptautiskajiem instrumentiem var palīdzēt uzņēmumam a) identificēt un novērtēt faktisko un potenciālo negatīvo ietekmi, kā arī b) ziņošanas vajadzībām novērtēt tās būtiskumu, pamatojoties uz smaguma un varbūtības kritērijiem.
11. Ja uzņēmumi veic novērtējumu saskaņā ar GRI universālajiem standartiem, GRI novērtējums ir labs pamats ietekmes novērtējumam saskaņā ar ESRS.
12. Tiek gaidīts, ka uzņēmums, kas piemēro ESRS, spēs ievērot ar ilgtspēju saistītas informācijas identificēšanu par riskiem un iespējām saskaņā ar SFPS Ilgtspējas informācijas atklāšanas standartiem (pazīstami arī kā ISSB standarti). Tas atspoguļo finansiālā būtiskuma pielīdzināšanu ISSB standartu un ESRS darbības jomai.
13. Pēc būtiskuma novērtēšanas procesa pabeigšanas uzņēmums atklāj:
- (a) procesu būtisko IRO identificēšanai un novērtēšanai (ESRS 2 IRO-1);
 - (b) tās būtisko IRO mijiedarbību ar tās stratēģiju un uzņēmējdarbības modeli (ESRS 2 SBM-3); un
 - (c) Informācijas atklāšanas prasības saskaņā ar ESRS, uz kurām attiecas tās ilgtspējības deklarācija (ESRS 2 IRO-2).

1. Ievads

14. Šo neautoritatīvo Vadlīniju mērķis ir atbalstīt ESRS pārskatu sagatavotāju un citu personu, kas izmanto vai analizē ESRS pārskatus, īstenošanas darbības attiecībā uz dubulto būtiskuma novērtējumu (šajā dokumentā saukts par “būtiskuma novērtējumu”, “novērtējumu” un “MA”). Tādējādi šīs Vadlīnijas neievieš jaunus ESRS noteikumus, jo tie var izrietēt tikai no turpmākām standartu izstrādes darbībām (piemēram, turpmākiem iespējamiem grozījumiem ESRS projektā), kas tiek veikti EFRAG noteiktajā kārtībā. Ja šo Vadlīniju saturs ir pretrunā ar ESRS prasībām, šīs prasības ir noteicošas.
15. Tā kā ESRS prasības ir balstītas uz principiem, jo īpaši šajā jautājumā, nav vienota risinājuma visiem uzņēmumiem attiecībā uz procesu izstrādi un metodoloģiju pieņemšanu. Tādējādi šajās Vadlīnijās ir sniegti rīki un mehānismi, lai uzņēmumi varētu ievērot ESRS, vienlaikus pilnībā ņemot vērā savus konkrētos faktus un apstākļus (tostarp uzņēmējdarbības modeli, stratēģiju, juridisko struktūru, sarežģītību un pārvaldību). Tāpēc šajās Vadlīnijās sniegtie piemēri par to, kā piemērot ESRS 1 *Vispārīgās prasības* un ESRS 2 *Vispārīgi atklājamā informācija*, tostarp piemēri un attēli, nav vienīgā iespējamā pieeja ESRS prasību īstenošanai.
16. Šā dokumenta saturu EFRAG ir izstrādājusi, pamatojoties uz 2023. gada jūlijā pieņemto deleģēto aktu par ESRS regulu, saskaņā ar Direktīvas 2013/34/ES (turpmāk tekstā – “Grāmatvedības direktīva”) 19.a un 29.a panta prasībām, kas grozītas pēc Korporatīvās ilgtspējas ziņu sniegšanas direktīvas (turpmāk tekstā – “CSRD”) pieņemšanas.
17. Šajās Vadlīnijās ir iekļautas atbildes uz bieži uzdotajiem jautājumiem (BUJ) par sadarbību ar ISSB un GRI universālajiem standartiem, attiecīgā gadījumā ilustrējot mijiedarbību starp attiecīgajiem būtiskuma jēdzieniem un novērtēšanas procesiem.
18. Šajās Vadlīnijās ir iekļautas arī atbildes uz bieži uzdotajiem jautājumiem saistībā ar starptautiskajiem instrumentiem un ziņošanas standartiem, kas būs noderīgi, veicot būtiskuma novērtējumu, un uz kuriem ir atsauces CSRD. Pienācīgas rūpības gadījumā tie ir Apvienoto Nāciju Organizācijas izdotie *Uzņēmējdarbības un cilvēktiesību pamatprincipi*, kā arī *ESAO Vadlīnijas daudznacionāliem uzņēmumiem* un *ESAO Pienācīgas rūpības vadlīnijas atbildīgai uzņēmējdarbības praksei*, kas tika izmantotas kā pamats šā dokumenta sagatavošanā. Šajās Vadlīnijās ir atzīts, ka tirgus prakse dubultās būtiskuma novērtēšanas jomā pašlaik attīstās un ka joprojām nav saskaņā ar ESRS sagatavotu ilgtspējas deklarāciju piemēru.

Vadlīniju struktūra

19. Šis dokuments ir strukturēts šādi:
 - (a) 2. nodaļā ir izskaidrota ESRS pieeja būtiskumam;
 - (b) 3. nodaļā ir parādīts, kā tiek veikts būtiskuma novērtējums;

- (c) 4. nodaļā ir paskaidrots, kā uzņēmumi varētu ņemt vērā citas sistēmas/standartus vai avotus; un
- (d) 5. nodaļa papildina 2.-4. nodaļu ar atbildēm uz BUJ par:
- i. ietekmes būtiskumu;
 - ii. finansiālo būtiskumu;
 - iii. būtiskuma novērtēšanas procesu;
 - iv. ieinteresēto personu iesaistīšanu;
 - v. apkopošanu/sadalīšanu; un
 - vi. ziņošanu.

Savstarpējās atsauces uz IG 2

20. Lai izvairītos no dublēšanās un samazinātu šī dokumenta apjomu, ir iekļautas atsauces uz [Vērtību ķēdes īstenošanas vadlīnijām \(IG 2\)](#), ko izstrādājusi EFRAG. Padziļināta analīze un papildu piemēri par pienācīgas rūpības aspektiem, kas saistīti ar būtiskuma novērtējumu (kā arī daži riska kapitāla aspekti), ir aplūkoti tādās vadlīnijās vairāk nekā šeit.
21. Lūdzu, ņemiet vērā, ka atsauces uz [IG 2](#) ir [šādā zilā krāsā](#), bet atsauces [zaļā krāsā attiecas uz šo dokumentu](#).

Izmantotie akronīmi un saīsinājumi

22. Šajā dokumentā tiek lietoti šādi akronīmi:

CSDDD – Korporatīvās ilgtspējīgas pienācīgas rūpības direktīva

CSRD – Korporatīvās ilgtspējas ziņu sniegšanas direktīvas

Deleģētais akts – Komisijas Deleģētā regula, ar ko papildina Direktīvu 2013/34/ES attiecībā uz ilgtspējas ziņu sniegšanas standartiem

DR – informācijas atklāšanas prasība

ESRS – Eiropas ilgtspējas ziņu sniegšanas standarti

SEG – siltumnīcefekta gāzes vai SEG protokols

GRI – Globālā ziņu sniegšanas iniciatīva

IRO – ietekmes, riski un iespējas

ISSB – Starptautiskā ilgtspējas standartu padome

MA – būtiskuma novērtējums;

IG 2 – EFRAG izdotās vērtības ķēdes īstenošanas vadlīnijas

IG – EFRAG izdotās īstenošanas vadlīnijas

ESAO MNE – ESAO vadlīnijas daudz nacionāliem uzņēmumiem (sauktas arī par

Atsauce uz deleģēto aktu

II pielikums: Akronīmi un terminu skaidrojošā vārdnīca

“ESAO Vadlīnijām”)

SFDR – Ilgtspējīga finansējuma informācijas atklāšanas regula¹

UNGP – Apvienoto Nāciju Organizācijas uzņēmējdarbības un cilvēktiesību pamatprincipi

2. ESRS pieeja būtiskumam

23. ESRS nosaka, ka ilgtspējas deklarācijā jāiekļauj ilgtspējas informācija, kas saistīta ar būtiskiem IRO, kuri identificēti MA procesā, kurā piemēro dubultā būtiskuma principus.
24. Dubultais būtiskums aptver gan ietekmes, gan finansiālo būtiskumu. Ietekmes būtiskums attiecas uz būtisku informāciju par uzņēmuma ietekmi uz cilvēkiem vai vidi saistībā ar ilgtspējas jautājumu; finansiālais būtiskums attiecas uz būtisku informāciju par riskiem un iespējām saistībā ar ilgtspējas jautājumu. Termini “būtisks” un “būtiskums” tiek lietoti visā ESRS, lai apzīmētu dubultu būtiskumu, ja vien nav norādīts citādi (arī šajā dokumentā saukts “būtiskums”).
25. Būtisko jautājumu identificēšana ir sākumpunkts, lai noteiktu būtisko informāciju, kas jāatklāj ilgtspējas deklarācijā par būtiskiem IRO, kas saistīti ar šiem jautājumiem. Būtiski IRO, kas saistīti ar vides, sociālajiem un pārvaldības jautājumiem, par kuriem ir jāziņo, ir tie, kas rodas uzņēmuma paša darbībā, kā arī tā augšposma un lejasposma vērtības ķēdē. Ja MA process nav pienācīgi izstrādāts, uzņēmums var sniegt nepilnīgus ziņojumus (neatklājot būtiskus IRO). Ievērojot ESRS 1 114. punkta noteikumus, papildus MA procesā identificēto būtisko jautājumu atklāšanai uzņēmums var sniegt papildu informāciju, kas izriet no citiem tiesību aktiem, kā arī no vispārpieņemtajiem ilgtspējas ziņošanas standartiem un sistēmām (piemēram, SASB standartiem vai GRI standartiem). Tās var ietvert papildu informāciju, ko pieprasa ieinteresētās personas.
26. Ja uzņēmums identificē lielu skaitu IRO, tas var noteikt to prioritāti vadības vajadzībām. Tomēr ziņošanas nolūkos šis novērtējums nedrīkst izslēgt nevienu būtisku IRO, jo īpaši, ja uzņēmums nav pievērsies vai nav pilnībā pievērsies šiem būtiskajiem IRO, izmantojot savas politikas, mērķus un rīcības plānus. Tā ir noderīga informācija, un tāpēc tā jāiekļauj neatkarīgi no tā, vai ir veikti vai ir plānots veikt pasākumus to novēršanai (skatīt ESRS 2 MDR-P, MDR-A un MDR-T).
27. ESRS 1 nosaka būtiskuma novērtēšanas kritērijus, bet ne konkrētas robežvērtības, lai noteiktu, kad jautājums vai informācija ir vai nav būtiska. Tādēļ novērtējumā ir nepieciešams izmantot spriestspēju. Uzņēmumam ir jānosaka robežvērtības, pamatojoties uz ESRS 1 kritērijiem, kā arī uz saviem konkrētajiem faktiem un apstākļiem. Spriestspējas vajadzība būs lielāka ikreiz, kad informācija un pierādījumi par konkrētā IRO būtiskumu ir nepārliciešīgi.
28. Ilgtspējas deklarāciju sagatavo saskaņā ar informācijas kvalitatīvajiem raksturlielumiem (skatīt ESRS 1 un B pielikumu). Ar būtiskuma novērtējumu saistītai informācijas atklāšanai īpaši svarīga ir atbilstība, patiesa atspoguļošana un informācijas pārbaudāmība.

¹ Eiropas Parlamenta un Padomes Regula (ES) 2019/2088 (2019. gada 27. novembris) par informācijas atklāšanu, kas saistīta ar ilgtspēju, finanšu pakalpojumu nozarē (Ilgtspējas finanšu informācijas atklāšanas regula) (OV L 317, 9.12.2019., 1. lpp.).

Būtiskuma novērtējumam jābalstās uz pamatotiem pierādījumiem un pēc iespējas vairāk jābalstās uz objektīvu informāciju, vienlaikus īstenojot ESRS noteiktos ietekmes būtiskuma un finansiālā būtiskuma kritērijus (ESRS 1 3.4. un 3.5 nodaļa).

29. ESRS nosaka, ka uzņēmumiem ir jāatklāj būtiskuma novērtēšanas process un tā rezultāti. Tas ietver šādu informāciju: izmantotās metodes un pieņēmumi, procesa mērķis un apjoms, kā arī ieguldījumi. ESRS 2 IRO-1 un IRO-2 pieprasa arī pārredzamību attiecībā uz pielietoto spriestspēju, t. i., kvantitatīviem vai kvalitatīviem sliekšņiem un citiem izmantotajiem kritērijiem. Skatiet nodaļu 3.6. *Padziļināta ietekmes būtiskuma izpēte – robežvērtību noteikšana* un nodaļu 3.7. *Padziļināta finansiālā būtiskuma izpēte – robežvērtību noteikšana šajās Vadlīnijās*, lai iegūtu vairāk informācijas.
30. Lai atbilstu informācijas kvalitatīvajiem raksturlielumiem (ESRS 1 B papildinājums), MA procesam (tostarp piemērotajiem kritērijiem un robežvērtībām, kā arī secinājumiem) jābūt saskaņotam ar iekšējiem un citiem ārējiem ziņojumiem. Ir nepieciešama arī atbilstība ilgtspējas pārvaldības politikām un darbībām, tostarp ar ilgtspēju saistīto tiesību aktu un noteikumu izpilde.
31. Uzņēmums var īsi paskaidrot būtiskuma novērtējuma secinājumus attiecībā uz jebkuru izlaistu tematu vai tematiem. Tomēr uzņēmumam ir jāsniedz paskaidrojumi, ja tas secina, ka tam nav būtisku IRO saistībā ar klimata pārmaiņām, un tāpēc tas nesniedz informāciju, kas prasīta ESRS E1 *Klimata pārmaiņas*. Uzņēmums ziņo arī par būtiskiem jautājumiem, kas nav ietverti vai ir nepietiekami ietverti tematiskajos ESRS, sniedzot uzņēmumam specifisku informāciju (ESRS 1, 11. punkts).
32. Kad uzņēmums ir identificējis būtiskos jautājumus, tas novērtē informāciju, kas jāpaziņo par katru būtisko jautājumu, pamatojoties uz informācijas būtiskumu (ESGS 1, 30., 31., 33. un 34. punkts). Informācijas būtiskuma jēdziens attiecas uz prasībām sīkāka līmenī, t. i., Informācijas atklāšanas prasības vai datu punkta līmenī. Skatīt nodaļu 2.3. *Kritēriji informācijas būtiskuma noteikšanai* un nodaļu 2.4. *Informācijas būtiskuma piemērošanas tvērumi*, lai uzzinātu vairāk par šīs koncepcijas detalizētu piemērošanu.

2.1 Dubulta būtiskuma koncepcijas īstenošana

33. Kā minēts iepriekš, saskaņā ar CSRD ir noteikts, ka ilgtspējas pārskatu sniegšanas pamatā jābūt dubulta būtiskuma pakāpei. Ilgtspējas jautājums var būt būtisks no ietekmes perspektīvas, no finanšu perspektīvas vai no abām (skatīt ESRS 1, 3. nodaļu; skatīt 1. attēla a) punktu).
34. ESRS ir iekļautas šo divu būtiskuma dimensiju definīcijas. Ilgtspējas jautājums ir būtisks no
 - (a) “ietekmes viedokļa, ja tas attiecas uz uzņēmuma faktiski vai iespējamu pozitīvu vai negatīvu būtisku ietekmi uz cilvēkiem vai vidi īstermiņā, vidējā termiņā un ilgtermiņā. Ietekme ietver tādu ietekmi, kas saistīta ar paša uzņēmuma operācijām un vērtības ķēdi augšposmā un lejasposmā, arī ar tā produktiem un pakalpojumiem, kā arī darījuma attiecībām” (ESRS 1, 43. punkts); un no

- (b) “finansiālā viedokļa, ja tas rada vai ir pamatoti gaidāms, ka tas varētu radīt būtisku finansiālu iespaidu uz uzņēmumu. Tā tas ir gadījumā, ja ilgtspējas jautājums rada vai var radīt riskus vai iespējas, kas būtiski ietekmē vai ir pamatoti gaidāms, ka tas varētu būtiski ietekmēt uzņēmuma attīstību, finansiālo stāvokli, finanšu rezultātus, naudas plūsmas, piekļuvi finansējumam vai kapitāla izmaksas īstermiņā, vidējā termiņā un ilgtermiņā... Finansiālā būtiskuma novērtējums ir tās informācijas identificēšana, kas ir būtiska vispārējas nozīmes finanšu pārskatu primārajiem lietotājiem, pieņemot lēmumus par resursu piešķiršanu uzņēmumam. Proti, informāciju uzskata par būtisku vispārējas nozīmes finanšu pārskatu primārajiem lietotājiem, ja pamatoti gaidāms, ka šādas informācijas nesniegšana, nepareiza atspoguļošana vai maskēšana varētu ietekmēt lēmumus, ko tie pieņem, pamatojoties uz uzņēmuma ilgtspējas deklarāciju” (ESRS 1, 49. un 48. punkts). Šajā dokumentā termini “riski” un “iespējas” tiek lietoti, lai identificētu finansiālus riskus un iespējas, kas ietilpst finansiālā būtiskuma tvērumā.”
35. Ietekmes būtiskums un finansiālais būtiskums bieži vien ir savstarpēji saistīti (skatīti 1.a) un 1.b) attēlu). Uzņēmuma ietekme uz cilvēkiem vai vidi kopā ar izmaiņām stratēģijā, tostarp investīcijās, kā arī vadības lēmumos, kas pieņemti, lai novērstu šādu ietekmi, var radīt riskus un iespējas. Būtiskie riski un iespējas parasti izriet no ietekmes un atkarības.

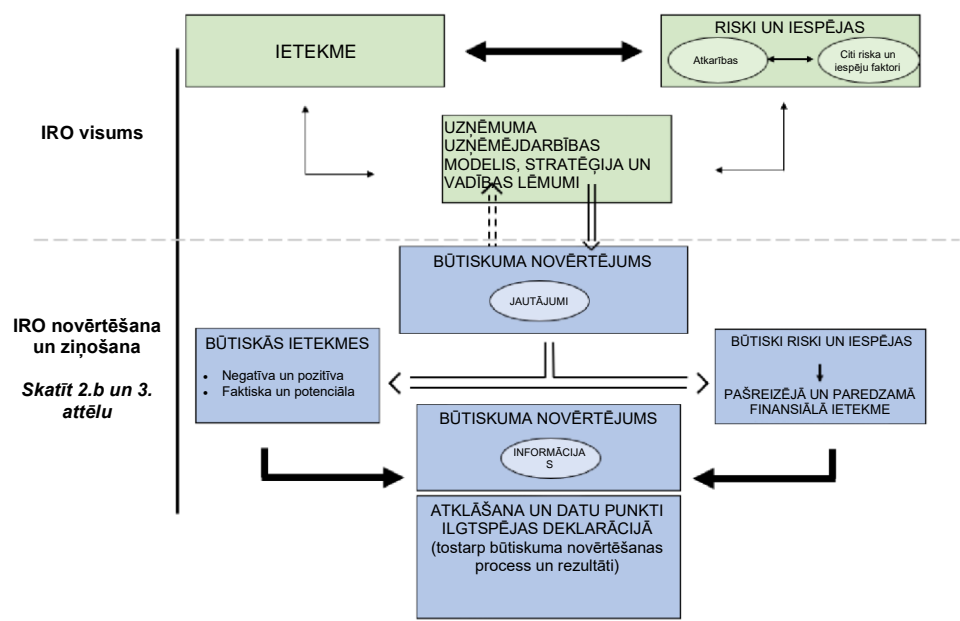
1.a) attēls. Dubults būtiskums – darbības jomu atspoguļo sarkanā kontūra

Visi ilgtspējas jautājumi, ko ietekmē uzņēmums vai kas ietekmē uzņēmumu

Brīdinājums: tikai ilustrācijai – grafikā attēlotās dimensijas ne vienmēr atspoguļo gaidāmo finansiālās un ietekmes būtiskuma pārklāšanos (zaļā krāsā), kā arī ietekmes būtiskuma (oranžā krāsā) un finansiālā būtiskuma (zilā krāsā) relatīvo perimetru. Attiecībā uz lielāko daļu būtisko ietekmju laikā var rasties ar šo ietekmi saistīts risks vai iespēja.

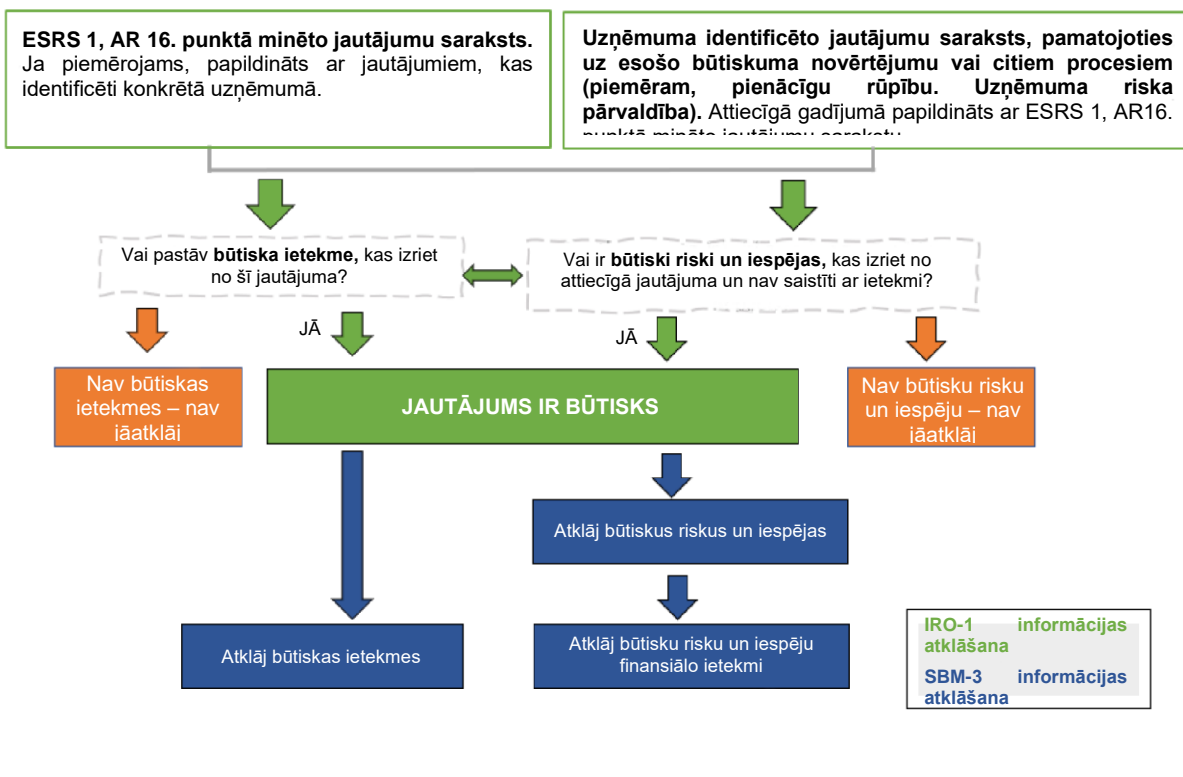
1.b) attēls. Saikne starp būtiskuma novērtējumu un uzņēmuma uzņēmējdarbības modeli, stratēģiju un citiem lēmumiem

- Ietekmes, atkarību un citu risku un iespēju faktoru ietekme uz uzņēmuma uzņēmējdarbības modeli, stratēģiju un lēmumiem, tostarp OREX, CAPEX utt.
- ⇒ Būtiskuma novērtējuma ievaddati un kārtība
- > Būtiskuma novērtējuma ietekme uz uzņēmuma lēmumiem
- ➡ Būtiskuma novērtējuma rezultāts attiecībā uz ilgtspējas ziņošanu

1.c) attēls. ESRS 1, AR 16. punkta mijiedarbība ar būtiskās ietekmes, risku un iespēju novērtējumu.

36. iespējamā praktiskā perspektīva MA procesā, ņemot vērā gan ietekmes, gan finansiālo būtiskumu, ir apkopota turpmāk (skatīt 1.b) attēlu):
- (a) ietekmju noteikšana;
 - (b) novērtējums, vai šādas ietekmes rada riskus un iespējas (skatīt 37. punktu turpmāk). Tas ietver, bet neaprobežojas ar riskiem un iespējām, kas izriet no atkarības no resursiem; un
 - (c) tādu risku un iespēju identificēšanu, kas nav saistīti ar ietekmi (piemērus skatīt 38. punktā). Tas ietver, bet neaprobežojas ar tiem riskiem un iespējām, kas izriet no atkarībām, ja ietekme neietekmē šo resursu².
37. Attiecībā uz lielāko daļu būtisko ietekmju laika gaitā var rasties būtisks risks un/vai iespēja. Nākamajā lappusē sniegtajos piemēros iekļauta negatīvā un pozitīvā ietekme.

² Uzņēmums apsver, kā to ietekmē atkarība no dabas, cilvēku un sociālo resursu pieejamības par atbilstošām cenām un atbilstošā kvalitātē neatkarīgi no tā iespējamās ietekmes uz šiem resursiem (ESRS 1, 40. punkts).

- (a) Naftas un gāzes uzņēmums konstatē būtisku negatīvu ietekmi, ko rada tas, ka nav notikusi apspriešanās vai vienošanās ar pamatiedzīvotājiem par zemes izmantošanu ieguvei un kopienas pārvietošanai. Pārskata datumā uzņēmums negaida pamatiedzīvotāju kopienas protestus. Tomēr kopiena var protestēt vēlāk, apturot ražotni, radot materiālās izmaksas sakarā ar zaudētajām ražošanas dienām vai atteikšanos no projekta.
- (b) Kārtējā pārskata gadā uzņēmums, paaugstinot darbiniekus amatā, ir pieļāvis diskrimināciju dzimuma dēļ. Pārskata datumā uzņēmums neparedz, ka darbinieki uzsāks tiesvedību. Tomēr darbinieku grupa individuāli vai kopumā vēlāk var iesniegt prasību par finansiālu kompensāciju dzimumu diskriminācijas dēļ un nodarīt kaitējumu uzņēmuma reputācijai.

Ietekmes un finansiālās būtiskuma mijiedarbība

Jautājuma būtiskumu nosaka pēc (i) būtiskas ietekmes vai (ii) būtiskiem riskiem un iespējām. Jautājums var būt būtisks arī no abiem viedokļiem.

Ja jautājums ir būtisks ietekmes būtiskuma dēļ, tas pats būtiskais jautājums var radīt vai neradīt būtiskus riskus un/vai būtiskas iespējas. Lielākā daļa būtisko jautājumu rada arī finanšu riskus un/vai iespējas.

Tikai tad, kad uzņēmums konstatē, ka pastāv būtiski riski un/vai iespējas, uzņēmums atklāj ar šo jautājumu saistīto finansiālo ietekmi.

Tomēr, ja jautājums ir būtisks tikai tā ietekmes dēļ, uzņēmumam nav jāatklāj riski un iespējas (vai ar tiem saistītā finansiālā ietekme), kas nav būtiskas.

38. Būtiski riski un iespējas rodas arī tad, ja nav ar uzņēmumu saistītas būtiskas ietekmes, piemēram, ja tās rodas no atkarības no dabas un cilvēku resursiem. Piemēram, aplūkojiet šādus gadījumus:

- (a) uzņēmums nodarbojas ar bioloģisko lauksaimniecību, kas ir atkarīga no apputeksnētājiem. Apputeksnētāju skaits samazinās pesticīdu lietošanas dēļ, ko veic citi vietējie lauksaimniecības uzņēmumi;
- (b) uzņēmums ar rūpnīcu, kas darbojas, izmantojot atjaunojamo enerģiju un radot zemas SEG emisijas. Uzņēmums atrodas piekrastes erozijas zonā un ir pakļauts ar klimatu saistītiem fiziskiem riskiem, piemēram, plūdiem vai ekstremāliem laikapstākļiem; un
- (c) uzņēmums, kas sniedz juridiskos pakalpojumus saviem klientiem, var saskarties ar paaugstinātu darbinieku mainības līmeni, ko izraisa vietējais konkurents, kurš piedāvā lielākas algas, pat ja abos uzņēmumos ir atbilstoši darba apstākļi un prakse. Tāpēc no cilvēkkapitāla atkarīgajam uzņēmumam var samazināties ienākumi, līdz tiek pieņemti jauni darbinieki.

39. Ar ilgtspēju saistīti regulējuma grozījumi, kas attiecas uz sistēmiskiem riskiem, var ietekmēt uzņēmuma uzņēmējdarbības perspektīvas. Piemēram, riskus var radīt izmaiņas normatīvajā vidē, piemēram, jauni tiesību akti par piesārņojuma samazināšanu, kas prasa ievērojamus kapitālieguldījumus un pakļauj uzņēmumu sankcijām.

40. Ietekme un finansiālais būtiskums ir divi dažādi, bet savstarpēji saistīti jēdzieni, un ir jāņem vērā to savstarpējā saistība. Šis apsvēruma var prasīt piemērot spriestspēju, organizējot būtiskuma novērtējumu, tostarp par to, vai šie divi procesi būtu jāiedala divos procesos vai arī starp šiem procesiem būtu jāizmanto kopīgi soļi. Tomēr ir lietderīgi maksimāli palielināt sinerģiju starp abiem procesiem, lai izvairītos no nepilnībām. Iepriekš 1.c) attēls ilustrē šādu sinerģiju un to, kā ESRS 1, AR 16 ir kopsaucējs gan ietekmes, gan finanšu būtiskumam.

2.2 Ilgtspējas jautājumi būtiskuma novērtējumam

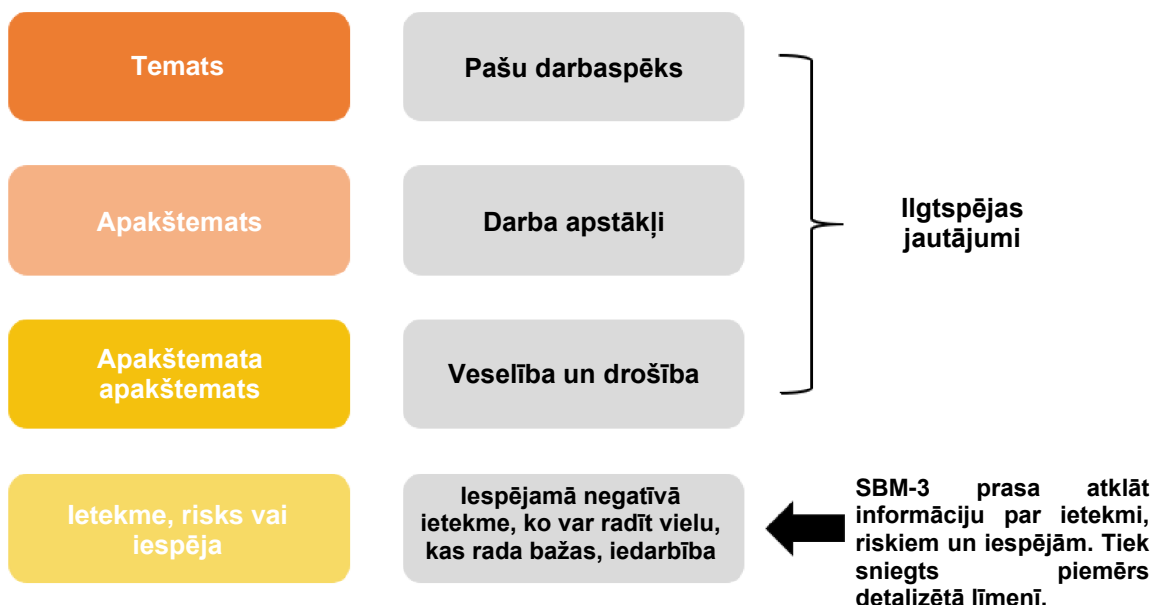
41. Ilgtspējas jautājumi Delegētā akta 2. pielikumā ir definēti kā vides, sociālie un cilvēktiesību, kā arī pārvaldības faktori, tostarp ilgtspējas faktori, kas definēti Regulas (ES) 2019/2088 2. panta 24. punktā (t. i., SFDR).
42. Izskatāmo jautājumu detalizācijas pakāpe ir no temata līdz apakštemata līmenim un dažos gadījumos līdz apakštematam pakārtotam apakštemata līmenim. Turpmāk sniegtā tabula ir izraksts no ESRS 1 AR 16, un tajā ir norādīta saikne starp tematiem, apakštematiem un apakštemata apakštematiem (skatīt arī 3. attēlu).

Standarta	Temats	Apakštemats	Apakštemata apakštemats
ESRS E3	<ul style="list-style-type: none"> Ūdens un jūras resursi 	<ul style="list-style-type: none"> Ūdens Jūras resursi 	<ul style="list-style-type: none"> Ūdens patēriņš Ūdens ņemšana Ūdens izplūdes
ESRS S1	<ul style="list-style-type: none"> Pašu darbaspēks 	<ul style="list-style-type: none"> Citas ar darbu saistītas tiesības 	<ul style="list-style-type: none"> Bērnu darbs Piespiedu darbs Atbilstošs mājoklis Privātums
ESRS G1	<ul style="list-style-type: none"> Uzņēmējdarbības veikšana 	<ul style="list-style-type: none"> Korupcija un kukuļošana 	<ul style="list-style-type: none"> Profilakse un atklāšana Incidenti

43. Kā aprakstīts ESRS 1., 8. punktā, trīs detalizācijas līmeņi (t. i., temats, apakštemats un apakštemata apakštemats) tiek kopīgi saukti par "ilgtspējas jautājumiem".
44. Rezumējot:
- novērtējuma mērķis ir identificēt būtiskos IRO, kas saistīti ar jautājumiem, par kuriem jāziņo (ESRS 2 SBM 3);
 - jautājums tiek uzskatīts par būtisku, ja no tā izriet būtiskas ietekmes un/vai būtiski riski vai iespējas (ESRS 1, 43. un 49. punkts); un
 - katram būtiskam jautājumam uzņēmums nosaka informāciju, kas jāpaziņo saskaņā ar transversālajiem vai tematiskajiem standartiem (ESRS 1, 30. punkts).
45. Uzņēmumam ir jāatklāj savi būtiskie IRO, kas, savukārt, tiek attiecināti uz ilgtspējas jautājumiem (t. i., tematiem, apakštematiem vai apakštemata apakštematiem). Sagatavojot informācijas atklāšanu saskaņā ar ESRS 2 SBM-3, tiek piemēroti arī ESRS 1, 3.7. punktā definētie apkopšanas noteikumi, kas nozīmē, ka uzņēmums var apkopot informāciju tādā mērā, lai tā neaizsedz būtisko saturu (ESRS 1, 3.7. punkts). Plašāk par to skatīt 2. attēlu zemāk.

2. attēls. Dažādu izmantoto terminu savstarpējā saistība

46. Uzņēmumam ir jānosaka, vai temats, apakštemats vai apakštemata apakštemats ir būtisks no jebkura no šiem diviem viedokļiem, jo jautājums ir saistīts ar identificētu būtisku ietekmi, risku vai iespēju, vai abiem šiem aspektiem.
47. Kad jautājums ir identificēts kā būtisks, uzņēmums atsaucas uz DR attiecīgajā tematiskajā ESRS, lai identificētu informāciju, kas jāatklāj par šo jautājumu (ESRS 1, 30. un 31. punkts). Piemēram, ja uzņēmums secina, ka tā darbinieku veselība un drošība ir būtiska, jo darbinieki ir pakļauti kaitīgu ķīmisko vielu iedarbībai, tam jāsniedz vajadzīgā informācija. Tas ietver ESRS S1-1 *Rīcībpolitika*, S1-4 *Rīcība*, S1-5 *Mērķrādītāji* un S1-14 *Darba aizsardzības rādītāji* informācijas atklāšanas prasības. Līdzīgi, ja uzņēmums secina, ka ūdens piesārņojums ir būtisks, tas sniedz informāciju saskaņā ar ESRS E2-1 *Rīcībpolitikas*, E2-2 *Darbības un resursi*, E2-3 *Mērķrādītāji*, E2-4 *Gaisa, ūdens un augsnes piesārņojums* un E2-6 *Paredzamais finansiālais iespaidis, ko var radīt ar piesārņojumu saistītā ietekme, riski un iespējas* DR.
48. Turklāt, kā norādīts 31. punktā, dažās situācijās, kad ilgtspējas jautājums ir identificēts kā būtisks, bet nav ietverts ESRS (pilnu jautājumu sarakstu skatīt ESRS 1, AR 16. punktā) vai nav ietverts pietiekami detalizēti, uzņēmumam jāsniedz papildu informācija, kas specifiska tieši uzņēmumam (ESRS 1, 11. punkts).
49. Kopumā, kad konkrēts jautājums tiek novērtēts kā būtisks, atklājamo informāciju identificē jautājuma līmenī, ievērojot tematiskajos standartos iekļautos attiecīgo DR datu punktus. Tomēr būtiskuma novērtējuma rezultāts (ESRS 2 SBM-3) ir jāatklāj ietekmes, risku un iespēju (vai to grupu) līmenī.

2.3 Kritēriji informācijas būtiskuma noteikšanai

50. Informācijas būtiskuma noteikšana ir posms, kas izriet no būtisko jautājumu konstatēšanas, par kuriem jāziņo (skatīt [3. nodaļu Būtiskuma novērtējums – kā to veic?](#)), un to piemēro detalizētākā DR vai datu punktu līmenī. ESRS 1, 31. un 33.-35. punktā ir noteiktas prasības, kā novērtēt informācijas būtiskumu.
51. Informācijas būtiskuma noteikšanas kritēriju pamatā ir nozīmīgums (ESRS 1, 31. punkts): t. i., a) informācijas nozīmīgums saistībā ar jautājumu, ko tā atspoguļo, vai b) spēja nodrošināt lēmumu pieņemšanas vajadzības. Tas attiecas uz vispārējas nozīmes finanšu informācijas primārajiem lietotājiem (t. i., uz finansiālo būtiskumu orientētiem lietotājiem) un/vai citiem lietotājiem, kurus interesē uzņēmuma ietekme (t. i., ietekmes būtiskums). Praksē informācija, kas ir būtiska no b) viedokļa (lēmuma lietderība), vairumā gadījumu ir būtiska arī no a) viedokļa (nozīmīgums). Tomēr var būt gadījumi, kad informācija ir nozīmīga, lai atspoguļotu uzņēmuma ietekmi uz cilvēkiem vai vidi, un tā ne vienmēr ir būtisks ieguldījums ilgtspējas deklarācijas lietotājiem lēmumu pieņemšanā. Ja jautājums ir būtisks gan no ietekmes, gan no finanšu viedokļa, praksē abu lietotāju grupu (ieguldītāju un citu personu) vajadzības pēc informācijas, visticamāk, būs vienādas. Citos gadījumos informācija var atšķirties (skatīt [BUJ 21 Ja jautājums ir būtisks tikai no finanšu \(vai ietekmes\) viedokļa, vai atklājamajai informācijai jāaptver visas prasības vai tikai informācija par attiecīgo viedokli?](#)).
52. Turklāt uzņēmumam ir jāpiemēro vispārīgās prasības par informācijas kvalitatīvajiem pamatrādītājiem (atbilstība un uzticams atspoguļojums) un informācijas uzlabojošajiem kvalitatīvajiem rādītājiem (salīdzināmība, pārbaudāmība un saprotamība) (ESRS 1, papildinājums B).
53. ESRS 2 IRO-2 ir nepieciešams paskaidrojums par atklājamās informācijas noteikšanu attiecībā uz būtiskiem IRO (t. i., informācijas būtiskumu), tostarp par robežvērtību izmantošanu un/vai to, kā tā ir īstenojusi ESRS 1, 3.2. nodaļā *Būtiski jautājumi un informācijas būtiskums* noteiktos kritērijus.
54. Būtiskuma filtra piemēru, novērtējot, kura informācija tematiskajā standartā ir jāsniedz (informācijas būtiskums), piemēro gadījumā, ja uzņēmums novērtē, ka darba tiesības (tostarp darba koplīgumu slēgšana) ir būtiskas. Šajā konkrētajā gadījumā uzņēmums secina, ka datu punkts saskaņā ar ESRS S1 61. punktu nav būtiska informācija, jo saskaņā ar ESRS S1 60. punkta (a) un (b) apakšpunktu uz visiem darbiniekiem attiecas koplīgumi.

2.4 Informācijas būtiskuma piemērošanas tvērums

55. Turpmākajos punktos ir parādīts, kā uzņēmumam jāpiemēro informācijas būtiskuma filtrs (skatīt ESRS 1, 31., 33.-35. punktu), atklājot informāciju par būtiskiem ilgtspējas jautājumiem.

56. Informācijas noteikšana, kas jāpaziņo par politikām, darbībām un mērķiem saistībā ar būtisku jautājumu, ir izklāstīta minimālo informācijas atklāšanas prasību sarakstā par politikām, darbībām un mērķiem (skatīt ESRS 2, 4.2. nodaļu *Minimālās informācijas atklāšanas prasības par rīcībpolitiku un darbībām* un 5. nodaļu *Rādītāji un mērķrādītāji*); informācija nav nepieciešama par tematiem, apakštematiem vai apakštemata apakštematiem, kuri netiek uzskatīti par būtiskiem. Minimālajās informācijas atklāšanas prasībās ietvertie datu punkti attēlo lietotājam būtisko informāciju, lai novērtētu politiku, darbības un mērķus saistībā ar būtisku jautājumu. Turklāt, nosakot politikas, darbību un mērķu apraksta detalizācijas pakāpi, tiek piemērots informācijas būtiskuma filtrs (ESRS 1, 31. punkts). Ja uzņēmums nav pieņēmis politiku, darbības vai mērķus, lai pārvaldītu kādu būtisku jautājumu, tam tas ir jānorāda, bet papildu informācija nav nepieciešama. Ir arī brīvprātīgi atklāta informācija par šādas politikas, darbību vai mērķu pieņemšanas grafiku (ESRS 1, 33. punkts). Ziņošana par to, ka uzņēmumam nav politikas, pasākumu vai mērķu attiecībā uz būtisku jautājumu, pati par sevi ir būtiska informācija, pat ja nav nepieciešama cita informācija.
57. Ziņojamo rādītāju noteikšanu pamato būtiskās informācijas novērtējums (“iekļauj” informāciju, kas novērtēta kā būtiska, ESRS 1, 34. punkts). To veic, pirmkārt, DR līmenī un, otrkārt, saistīto datu punktu līmenī, kas atrodas DR³ vai, attiecīgā gadījumā, Piemērošanas prasībās. Ja DR vai datu punkta prasītā informācija tiek novērtēta kā nebūtiska (saskaņā ar ESRS 1, 31. punktu) un datu punktiem, kas nav nepieciešami, lai sasniegtu informācijas atklāšanas prasības mērķi, sabiedrība “var izlaist” šādu informāciju (ESRS 1, 34. punkts).
58. Paredzams, ka informācijas būtiskuma noteikšanas kritēriji (ESRS 1, 31. punkts) arī palīdzēs noteikt uzņēmumam specifiskas informācijas atklāšanu (ESRS 1, 30. punkta b) apakšpunkts un ESRS 1, 11 punkts un AR 1.-5. punkts). Tādējādi tiek nodrošināts, ka uzņēmumam specifiskā atklātā informācija atbilst informācijas kvalitatīvajām īpašībām un ietver visu būtisko informāciju.
59. ESRS 2 DR un datu punkti ir jāziņo neatkarīgi no būtiskuma novērtējuma rezultātiem. Šajā gadījumā informācijas būtiskuma novērtēšanas kritēriji (ESRS 1, 31. punkts), domājams, palīdzēs noteikt informācijas atklāšanas detalizētības līmeni, kas nepieciešams, lai izpildītu ESRS 2 Informācijas atklāšanas prasības (ESRS 1, 31. punkts attiecas uz “piemērojamo informāciju”).

2.5 Datu punkti, kas izriet no ES tiesību aktiem

60. Ja uzņēmums izlaiž datu punktu, kas izriet no citiem ESRS 2, B papildinājuma *To datu punktu saraksts transversālajos un tematiskajos standartos, kas izriet no citiem ES tiesību aktiem*, jo tas netiek uzskatīts par būtisku, uzņēmumam ir jāiekļauj skaidrs paziņojums, ka šāds datu punkts “nav būtisks”. ESRS 2 56. punktā noteikts, ka uzņēmumam ilgtspējas deklarācijā jāiekļauj tabula ar visiem datu punktiem no ESRS 2, B papildinājuma *To datu punktu saraksts transversālajos un tematiskajos standartos, kas izriet no citiem ES tiesību aktiem*.

³ Attiecībā uz ESRS E1 tas attiecas arī uz datu punktiem, kas atrodas sadaļā Piemērošanas prasības.

Šādā tabulā norāda, kur deklarācijā var atrast datu punktus, un attiecībā uz tiem, kas ir izlaisti kā nebūtiski, – norāda, ka attiecīgais datu punkts nav būtisks. Lielākā daļa no šiem B papildinājumā minētajiem datu punktiem ir iegūti no SFDR, tāpēc tos izmanto finanšu tirgus dalībnieki, kas ir arī ilgtspējas deklarācijas lietotāji. Tādējādi šie datu punkti var būt svarīgi šiem lietotājiem un analītiķiem.

61. Lai novērtētu, kāda informācija ir jāpaziņo par būtisku jautājumu, šos datu punktus uzskata par līdzīgiem citiem datu punktiem, t. i., tie, kas saistīti ar politikām, mērķiem un darbībām, atbilst ESRS 1, 33. punktam, bet tos, kas saistīti ar rādītājiem, neņem vērā, ja tie nav būtiski (ESRS 1, 34. punkts).

2.6 Apsvērumi par augšposma un lejasposma vērtības ķēdi

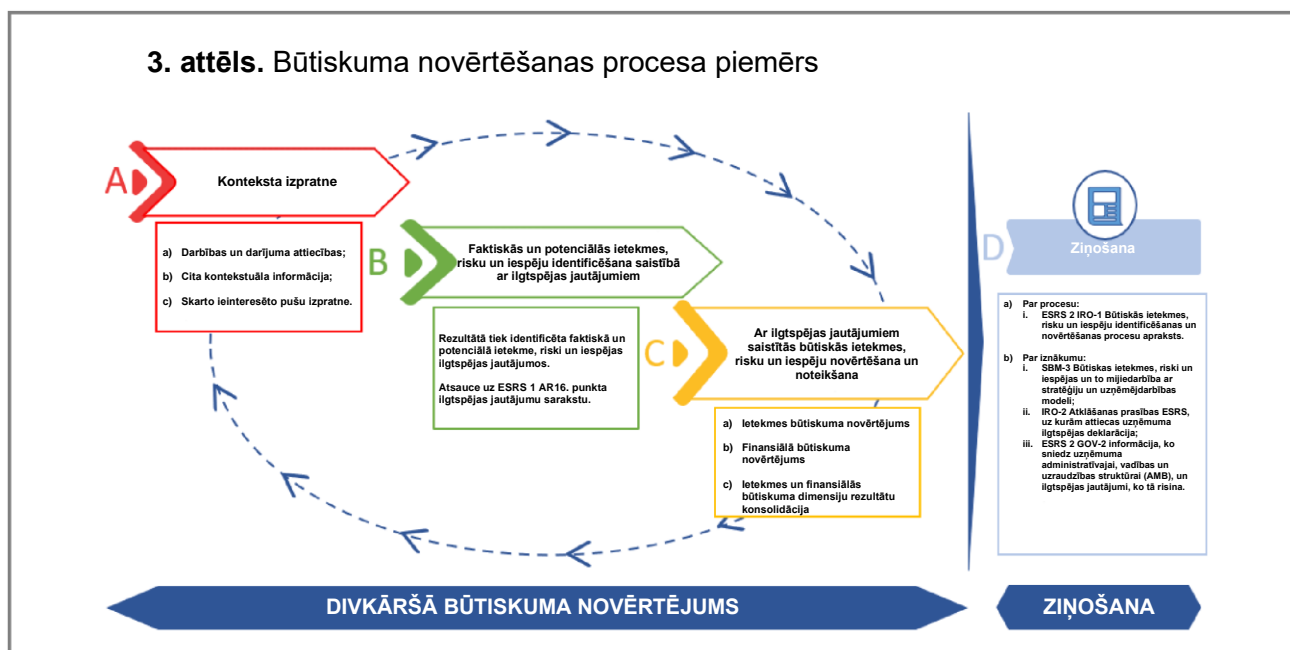
62. Būtiskuma novērtējumu izmanto arī, lai identificētu būtiskus IRO, kas saistīti ar uzņēmumu, izmantojot tā tiešās un netiešās darbības attiecības augšposma un lejasposma vērtības ķēdē (sīkāku informāciju skatīt IG 2 [Vērtības ķēdes īstenošanas vadlīnijas](#)).

3. Kā tiek veikts būtiskuma novērtējums?

63. ESRS nenosaka, kā uzņēmumam jāveido vai jāveic būtiskuma novērtēšanas process. Tas ir tāpēc, ka neviens process nebūtu piemērots visiem saimnieciskās darbības veidiem, organizatoriskajai struktūrai, darbības atrašanās vietai vai augšposma un lejasposma vērtības ķēdēm visos uzņēmumos, kas piemēro ESRS.
64. Tāpēc uzņēmumam jāizstrādā process, kas ir piemērots šiem mērķiem, pamatojoties uz saviem konkrētajiem faktiem un apstākļiem, tostarp ņemot vērā novērtējuma dziļumu saskaņā ar ESRS 1 3. nodaļas prasībām un DR attiecībā uz būtiskuma novērtējumu un tā rezultātiem (skatīt ESRS 2 IRO- 1, IRO-2 un SBM-3). Jebkurā gadījumā uzņēmums ņem vērā visu ESRS 1, AR16. punktā uzskaitīto vides, sociālo un pārvaldības jautājumu (t. i., ilgtspējas jautājumu) klāstu, kā arī jebkuru citu jautājumu, kas ir būtisks no uzņēmumam specifiska viedokļa.
65. Uzņēmuma būtiskuma novērtējumā ir jāatspoguļo gan ietekmes, gan finansiālā būtiskuma viedoklis, kā arī abu viedokļu savstarpējā saistība, bet nav jāveic divi atsevišķi un neatkarīgi procesi. Būtiskās ietekmes noteikšana parasti ir sākumpunkts, jo finansiālā būtiskuma novērtēšana ir atkarīga no ietekmes būtiskuma novērtējuma rezultātiem (skatīt ESRS 1, 3.3. punktu *Dubultais būtiskums*). Iemesls tam ir tāds, ka būtiska ietekme vairumā gadījumu rada būtiskus riskus un iespējas. Tomēr uzņēmums atbild par iespējamajiem jautājumiem, kas ir būtiski tikai no finansiālā viedokļa, un var izstrādāt pasākumu vai darbību kopumu, kas ir specifiski finansiālajam būtiskumam. Visbeidzot, var būt arī ietekme, kas izriet no riskiem un iespējām un no tā, kā uzņēmums šos riskus un iespējas pārvalda.
66. Piemēram, būtiskuma novērtējumam, kas saskaņots ar ESRS, varētu izmantot turpmāk izklāstīto procesu, kas ietver četrus iespējamus posmus:

- (a) A posms: Konteksta izpratne;
- (b) B posms: Faktisko un potenciālo IRO, kas saistīti ar ilgtspējas jautājumiem, identificēšana;
- (c) C posms: Ar ilgtspējas jautājumiem saistīto būtisko IRO novērtēšana un noteikšana; un
- (d) D posms: Ziņošana.

67. Nodaļā 5.3 *BUJ par būtiskuma novērtēšanas procesu* sniegti papildu norādījumi un konkrēti BUI par šo procesu.

3.1 A posms: Konteksta izpratne

68. Šajā posmā uzņēmums sagatavo pārskatu par savām darbībām un darbījuma attiecībām, kontekstu, kurā tās notiek, un izpratni par galvenajām iesaistītajām ieinteresētajām personām. Šis pārskats sniedz galvenos ieejas datus, lai noteiktu uzņēmuma IRO.

Darbības un darbījuma attiecības

69. Ar ESRS 2 SBM-1 saistītās darbības un darbījuma attiecības tiek aplūkotas šādos aspektos:
- (a) uzņēmuma uzņēmējdarbības plāna, stratēģijas, finanšu pārskatu un, attiecīgā gadījumā, citas ieguldītājiem sniegtās informācijas analīze;
 - (b) uzņēmuma darbības, produkti/pakalpojumi un šo darbību ģeogrāfiskā atrašanās vieta; un

- (c) uzņēmuma darījuma attiecību un augšposma un/vai lejasposma vērtības ķēdes kartējums, tostarp darījuma attiecību veids un raksturs.

Cita kontekstuāla informācija

70. Ir arī citi faktori, kas var palīdzēt noteikt konkrētus IRO avotus, piemēram:

- (a) uzņēmuma attiecīgās tiesiskās un normatīvās vides analīze; un
- (b) publicēto dokumentu, piemēram, plašsaziņas līdzekļu ziņojumu, līdzīgu uzņēmumu analīzes, esošo nozaru etalonu un citu publikāciju par vispārējām ilgtspējas tendencēm, kā arī zinātnisko rakstu analīze.

Skarto ieinteresēto personu izpratne

71. Tās mērķis ir izprast, kuras ieinteresētās personas ietekmē vai varētu ietekmēt uzņēmuma darbība un augšposma un lejasposma vērtības ķēde (skatīt 3.5. nodaļu *leinteresēto personu loma un pieeja būtiskuma novērtēšanas procesā*). Tā ietver arī to viedokļus un intereses (saskaņā ar ESRS 2 SBM-2 *leinteresēto personu intereses un viedokļi*). Pamatojoties uz to, uzņēmums var noteikt galvenās ieinteresētās personas, uz kurām tas attiecas. Šādas izpratnes veicināšanai var ņemt vērā šādus apsvērumus:

- (a) esošo ieinteresēto personu iesaistīšanas iniciatīvu analīze (piemēram, ar komunikācijas, investoru attiecību, uzņēmējdarbības vadības, pārdošanas un iepirkuma komandu starpniecību); un
- (b) skarto ieinteresēto personu kartēšana uzņēmuma darbības un darījuma attiecībās. Katrai darbībai, produktam vai pakalpojumam var noteikt atsevišķas ietekmēto ieinteresēto personu grupas, un tās ir jānosaka par prioritārām attiecībā uz konkrētu ilgtspējas jautājumu (pēc vajadzības šo kartēšanu var pārskatīt pēc B posma).

72. Nodaļā 5.4 BUJ par ieinteresēto personu iesaisti ir sniegti papildu norādījumi par ieinteresēto personu lomu.

3.2 B posms: Faktiskās un potenciālās ietekmes, risku un iespēju identificēšana saistībā ar ilgtspējas jautājumiem

73. Šajā posmā uzņēmums identificē faktiskās un potenciālās ietekmes, riskus un iespējas (IRO), kas saistītas ar vides, sociālajiem un pārvaldības jautājumiem savā darbībā un savā augšposma un lejasposma vērtības ķēdē. Rezultātā tiks izveidots ietekmju, risku un iespēju "garais" saraksts, ko turpmākos posmos paredzēts izvērtēt un analizēt (skatīt 3.3. sadaļu).

74. Lai atbalstītu šo procesu un nodrošinātu pilnīgumu, uzņēmumam jāizmanto ESRS 1 AR16. punktā iekļautais ilgtspējas jautājumu saraksts. Dažos gadījumos tā var izmantot arī faktiskās informācijas atklāšanas prasības un ar tām saistītās Piemērošanas prasības tematiskajos standartos; piemēram, ESRS S1- 10 rādītāji par atbilstošām algām un tiem pievienotās aprēķinu metodes ESRS S1 AR73. punktā var palīdzēt novērtēt, vai apakštemata apakštemats "adekvātas algas" ir būtisks.

Tikpat svarīgi ir, lai uzņēmums apsvērtu uzņēmumam specifiskus ilgtspējas jautājumus, kas nav iekļauti šajā sarakstā, ja tādi ir. Pašlaik, kamēr nav izdoti nozares standarti, nozares ilgtspējas jautājumi ir jāidentificē un jānovērtē kā uzņēmumam specifiski jautājumi. Pieejamā labākā prakse, sistēmas un/vai citi pārskatu sniegšanas standarti, piemēram, SFPS nozares vadlīnijas un GRI nozaru standarti (ESGS 1, 131. punkta b) apakšpunkts), ir iespējamie izmantojamie resursi, lai identificētu uzņēmumam specifiskus jautājumus, jo īpaši, kamēr nav izdoti nozarei specifiski standarti.

75. [Projekts] EFRAG IG 3 – EFRAG publicētais ESRS datu punktu saraksts nav kontrolosaraksts, ar kuru identificēt būtiskus jautājumus vai IRO, jo tam ir cits mērķis. Tomēr tas var sniegt noderīgu pārskatu par ESRS tematiskajos standartos ietvertu ilgtspējas jautājumu klāstu daudz detalizētākā līmenī (piemēram, rādītājus) nekā ESRS 1, AR 16. punkts.
76. Visbeidzot, par katru identificēto būtisko IRO, par kuru tiek ziņots, uzņēmums atklāj, vai tas attiecas uz paša darbībām un/vai augšposma un lejasposma vērtības ķēdi, kā arī attiecīgo iespējamo ietekmju, risku un iespēju laika periodu, kā noteikts ESRS 1 6.4. nodaļā *Īstermiņa, vidēja termiņa un ilgtermiņa periodu definīcijas ziņu sniegšanas vajadzībām*.

Pieejas

77. Potenciālo jautājumu identificēšanas procesu var sākt ar ESRS 1 AR 16. punktā apkopotā jautājumu saraksta pārbaudi, un pēc tam to var papildināt ar papildu jautājumiem, kas attiecas uz konkrēto uzņēmumu. Tie var izrietēt no iekšējiem procesiem (piemēram, pienācīgas rūpības, riska pārvaldības vai sūdzību mehānismiem) vai ārējiem avotiem, piemēram, iepriekš 69. punktā aprakstītajiem, kā arī no ieinteresēto personu iesaistīšanas.
78. Uzņēmums var arī izveidot “garo” sarakstu ar ietekmēm, riskiem un iespējām, kas attiecas uz tā uzņēmējdarbības modeli un augšposma un lejasposma vērtības ķēdi, un apkopot tos, ievērojot ESRS 1 AR 16. punktā paredzēto struktūru. Iepriekš 75. punktā izklāstītā pieeja varētu būt efektīva uzņēmumiem, kas nesen sākuši sagatavot ilgtspējas deklarāciju. Alternatīvi uzņēmums var sākt ar jautājumiem, par kuriem informē esošie procesi (piemēram, GRI ziņošana vai tādi iekšējie procesi kā pienācīga rūpība un riska pārvaldība). Pēc tam uzņēmums varētu salīdzināt identificētos jautājumus ar ESRS 1 AR 16. punkta sarakstu, lai pārliecinātos par to pilnīgumu. Abas pieejas var kombinēt.
79. Neatkarīgi no izvēlētās pieejas būtisko ilgtspējas jautājumu identificēšanai mērķis ir tos sasaistīt ar attiecīgajiem IRO.
80. Uzņēmums var apkopot vai sadalīt IRO vispiemērotākajā līmenī atbilstoši saviem faktiem un apstākļiem. Tam būtu jāsaista nosaukumi, ko tas izmanto (vai izmantoja pirms ESRS ieviešanas) ilgtspējas jautājumiem, ja tie atšķiras no ESRS 1 AR 16. punkta saraksta.
81. Nodaļā *5.5 BUJ par apkopošanu/sadalīšanu* sniegti papildu norādījumi par apkopošanu un sadalīšanu.

3.3 C posms: Ar ilgtspējas jautājumiem saistīto būtisko IRO novērtēšana un noteikšana

82. Šajā posmā uzņēmums piemēro ietekmes un finansiālās būtiskuma novērtēšanas kritērijus, lai noteiktu būtisko faktisko un potenciālo ietekmi un būtiskos riskus un iespējas. Pēc tam tas veido pamatu būtiskas informācijas noteikšanai, pamatojoties uz ESRS aktuālajām informācijas atklāšanas prasībām.
83. ESRS 1 un ESRS 2 uzsvars tiek likts uz atbilstošu kvalitatīvu vai kvantitatīvu robežvērtību noteikšanu, lai novērtētu IRO un ar tiem saistītās informācijas atklāšanas būtiskumu. Jo īpaši ESRS 2 53. un 59. punktā ir prasīts atklāt, kā šīs robežvērtības ir noteiktas vai piemērotas.

3.3.1 Ietekmes būtiskuma novērtējums

84. ESRS 1 3.4. punktā noteikts, ka uzņēmumiem jāpiemēro objektīvi kritēriji, izmantojot atbilstošas kvantitatīvas un/vai kvalitatīvas robežvērtības, lai novērtētu faktisko un potenciālo ietekmju būtiskumu. Tas ir balstīts uz smagumu un attiecībā uz potenciālo ietekmi – arī uz iespējamību (skatīt 3.6. nodaļu *Padziļināta ietekmes būtiskuma izpēte – robežvērtību noteikšana*).
85. Tādējādi uzņēmumam ir jāpiemēro smaguma kritēriji B posmā definēto ietekmju sarakstam. Faktiskās negatīvās ietekmes kritēriji ir mērogs, tvērums un ietekmes neatgriezeniskums. Attiecībā uz iespējamo negatīvo ietekmi uzņēmums novērtē arī ietekmes rašanās iespējamību un attiecina to uz attiecīgo laika periodu. Attiecībā uz faktisko pozitīvo ietekmi kritēriji ir mērogs un tvērums, bet attiecībā uz potenciālo pozitīvo ietekmi uzņēmumam ir jānovērtē arī tās rašanās varbūtība un jānorāda tā attiecīgajā laika periodā.
86. Atkarībā no ietekmes veida, lai noteiktu, vai ietekme ir būtiska vai nav, ne vienmēr ir nepieciešams padziļināti izvērtēt katru no smaguma kritērijiem, pamatojoties uz uzņēmuma konkrētajiem faktiem un apstākļiem. Piemēram, ja pastāv vispāratzīta zinātniska vienprātība par konkrēta veida globālas vai lokālas ietekmes uz vidi smagumu, uzņēmums var secināt, ka tā patiešām ir būtiska, neveicot padziļinātu analīzi par tās mērogu, tvērumu un neatgriezeniskumu. Tādēļ uzņēmums, pamatojoties uz pieejamajiem pierādījumiem, veic novērtējumu, lai noteiktu, kāds ir atbilstošais smaguma kritēriju novērtējuma līmenis.
87. Sadarbības ar galvenajām skartajām ieinteresētajām personām (tostarp strādājošajiem un viņu pārstāvjiem) mērķis ir palīdzēt uzņēmumam saprast, kā tās var tikt ietekmētas, tādējādi palīdzot uzņēmumam novērtēt ietekmju smagumu un iespējamību⁴. Iekšējā sadarbība ar uzņēmuma uzņēmējdarbības funkcijām un darbiniekiem, no vienas puses, un ārējā sadarbība ar ilgtspējības pārskatu lietotājiem un citiem ekspertiem, no otras puses, var arī palīdzēt novērtēt, apstiprināt un nodrošināt būtiskuma novērtējuma rezultātu pilnīgumu (skatīt ESRS 1, AR8).

⁴ Apspriešanās ar skartajām ieinteresētajām personām palīdz uzņēmumam saprast, kā tās var tikt ietekmētas būtiskuma novērtējuma ietvaros (skatīt ESRS 2 IRO-1 53. punkta b) apakšpunkta iii)). Būtiskuma novērtējuma rezultāts (t. i., ESRS 2 SBM 3 48. punkts) nosaka, ka uzņēmumam ir jāatklāj faktiskās un potenciālās ietekmes; potenciālās ietekmes ir definētas kā ietekmes, kas var ietekmēt cilvēkus vai vidi.

88. 3.5. nodaļā “Ieinteresēto personu loma un pieeja būtiskuma novērtēšanas procesā” un 3.6. nodaļā “Padziļināta ietekmes būtiskuma izpēte – robežvērtību noteikšana” sniegti detalizēti norādījumi par ietekmes būtiskuma kritēriju un robežvērtību piemērošanu. Atbildes uz BUJ par ietekmes būtiskumu 5.1. nodaļā sniedz papildu vadlīnijas par šo jautājumu. Skatīt arī 4.3. Starptautisko pienācīgas rūpības instrumentu izmantošana.

3.3.2 Finansiālā būtiskuma novērtējums

89. Uzņēmuma būtiskie riski un iespējas parasti izriet no ietekmēm, atkarībām vai citiem faktoriem, piemēram, pakļautības klimata apdraudējumiem vai izmaiņām regulējumā, kas attiecas uz sistēmiskiem riskiem. Lai novērtētu to būtiskumu, tiek izmantotas atbilstošas kvantitatīvas un/vai kvalitatīvas robežvērtības, pamatojoties uz finansiālo ietekmi uz darbības rezultātiem, finansiālo stāvokli, naudas plūsmām un kapitāla pieejamību un izmaksām.
90. Ilgtspējas riski un iespējas tiek novērtēti, pamatojoties uz to iestāšanās iespējamību un to finansiālās ietekmes iespējamo apmēru īstermiņā, vidējā termiņā un ilgtermiņā. Tāpēc uzņēmumam ir jāizskata B posmā iepriekš minētais potenciālo būtisko risku un iespēju saraksts un jāpiemēro objektīvu varbūtības un lieluma robežvērtību kopums, kā arī jāapsver identificēto risku un iespēju ietekmes raksturs.
91. Tā kā lielākā daļa ietekmju rada finansiālus riskus un iespējas, uzņēmums parasti novērtēs, vai identificētās ietekmes (tostarp B posma rezultāti) rada būtisku finansiālu ietekmi.
92. Attiecīgā gadījumā uzņēmums var salīdzināt būtiskos riskus un iespējas saskaņā ar B posmā sagatavoto sarakstu ar riskiem un iespējām, ko izmanto savā riska pārvaldības procesā (piemēram, ERM⁵ procesos). Tomēr tas ir tikai tad, ja tā aptver arī ilgtspējas riskus. Šādā gadījumā var attiecīgi novērtēt risku un iespēju iespējamību vai ar tiem saistīto finansiālo ietekmi.
93. Lai novērtētu, apstiprinātu un nodrošinātu būtisko risku un iespēju saraksta pilnīgumu, var būt lietderīgi iesaistīt uzņēmuma uzņēmējdarbības funkcijas, kā arī uzņēmuma ieguldītājus un citus finanšu darījumu partnerus (piemēram, bankas).
94. Kad jautājums ir novērtēts kā būtisks no finansiālā viedokļa, uzņēmums nosaka, kāda informācija ir jāpaziņo, pamatojoties uz tā būtiskumu (skatīt 2.3. nodaļu *Kritēriji informācijas būtiskuma noteikšanai*). Informāciju uzskata par finansiāli būtisku, ja var pamatoti gaidīt, ka šīs informācijas izlaišana, nepareiza atspoguļošana vai neskaidrība varētu ietekmēt lēmumus, ko pieņem vispārēja rakstura finanšu pārskatu primārie lietotāji, pamatojoties uz uzņēmuma ilgtspējas deklarāciju par resursu nodrošināšanu uzņēmumam.

⁵ WBCSD. (2018). *Uzņēmuma riska pārvaldība*. Skatīts 2024. gada 31. maijā https://docs.wbcsd.org/2018/10/COSO_WBCSD_ESGERM_Guidance.pdf

95. Lai gan ESRS termini "riski" un "iespējas" ir apvienoti, atkarībā no konkrētajiem apstākļiem pastāv jautājumi, kas izraisa pakļautību tikai riskiem, citi, kas izraisa pakļautību tikai iespējām, un citi, kas izraisa pakļautību abiem.
96. Atbildes uz BUJ par finansiālo būtiskumu 5.2. nodaļā un 3.7. nodaļā *Padziļināta finansiālā būtiskuma izpēte – robežvērtību noteikšana* sniedz papildu norādījumus par finansiālo būtiskumu.

3.3.3 Ietekmes un finansiālās būtiskuma rezultātu konsolidēšana, tostarp to mijiedarbība

97. Šajā posmā tiek konsolidēti iepriekšējo posmu rezultāti un iegūts būtisku IRO saraksts, kas ir pamats ilgtspējas deklarācijas sagatavošanai. Analīze, kas veikta būtisku tematu, apakštematu vai apakštemata apakštematu līmenī, jāpārvērš IRO, ja tas vēl nav izdarīts.
98. Kad uzņēmums ir novērtējis atsevišķus IRO, pamatojoties uz atbilstošām robežvērtībām un metodoloģiju, tas var apkopot iegūtos IRO ziņošanas vajadzībām (skatīt ESRS 1 56. punktu). Par šo darbību atbildīgās personas var arī apstiprināt apkopotos dubultā būtiskuma pakāpes rezultātus kopā ar vadību, lai novērtētu un apstiprinātu būtisko IRO saraksta pilnīgumu.

3.4 D posms: Ziņošana

99. Pēc būtiskuma novērtēšanas procesa uzņēmums ziņo par novērtēšanas procesu un tā rezultātiem, pamatojoties uz:
 - (a) ESRS 2 IRO-1 Būtiskas ietekmes, risku un iespēju identificēšanas un novērtēšanas procesu apraksts;
 - (b) ESRS 2 SBM-3 Būtiska ietekme, riski un iespējas un to mijiedarbība ar stratēģiju un uzņēmējdarbības modeli; un
 - (c) ESRS 2 IRO-2 *ESRS iekļautās informācijas atklāšanas prasības, uz kurām attiecas uzņēmuma ilgtspējas deklarācija*. Uzņēmums arī atklāj, kā tas ir noteicis atklājamo būtisko informāciju, tostarp robežvērtības un kritērijus, kas izmantoti, lai novērtētu šādu informāciju (ESRS 2 59. punkts).
100. Turklāt ESRS 2 GOV-2 Uzņēmuma administratīvajām, vadības un uzraudzības (AMB) struktūrām sniegtā informācija un šo struktūru izskatītie ilgtspējas jautājumi ietver datu punktus par to, kā AMB struktūras tiek informētas par būtiskajām ietekmēm, riskiem un iespējām (ESRS 2 26. punkta a) apakšpunkts), apsver IRO, pārbaugot uzņēmuma stratēģiju un riska pārvaldības procesu, un to, kā šie būtiskie IRO ir tikuši risināti attiecīgajā periodā. Nodaļā 5.6 BUJ par ziņu sniegšanu sniegti papildu norādījumi par ziņošanu.

3.5 Ieinteresēto personu loma un pieeja būtiskuma novērtēšanas procesā

101. Ieinteresētās personas iedala divās grupās: skartās ieinteresētās personas un ilgtspējas pārskata lietotāji⁶ (ESRS 1, 22. punkts). Dažas ieinteresētās personas, bet ne visas, var piederēt abām grupām (ESRS 1, 23. punkts).
102. ESRS 2 prasa pārredzamību par uzņēmuma apspriešanos ar skartajām ieinteresētajām personām (IRO-1 53. punkta b) apakšpunkta iii) daļa). Lai gan ESRS neuzliek pienākumu rīkoties, uzņēmumam ir jāatklāj, vai un kā būtiskuma novērtēšanas procesā tiek identificēta un novērtēta tā ietekme, tostarp apspriešanās ar skartajām ieinteresētajām personām, lai saprastu, kā tās var tikt ietekmētas.
103. Būtiskuma novērtējuma veikšanai parasti ir noderīgi izmantot uzņēmumā notiekošo pienācīgas rūpības procesu rezultātus. Tomēr ESRS neparedz pienācīgas rūpības procesus tikai ziņošanas nolūkā.
104. Jo īpaši ESRS precizē, ka būtiskuma novērtēšanas process ir balstīts uz pienācīgas rūpības procesu saskaņā ar starptautiskajiem pienācīgas rūpības instrumentiem. Tās ir ESAO vadlīnijas daudznacionālajiem uzņēmumiem (MNE vadlīnijas) un ANO uzņēmējdarbības un cilvēktiesību pamatprincipi (UNGP). Sadarbība ar skartajām ieinteresētajām personām ir uzņēmuma pienācīgas rūpības un ietekmes novērtējuma centrālais elements (ESRS 1 24. punkts). Uzņēmums var sadarboties ar skartajām ieinteresētajām personām vai ekspertiem, lai sniegtu ieguldījumu vai atsauksmes par būtiskuma novērtējuma secinājumiem (ESRS 1 AR 8). Šāda iesaistīšanās var sniegt pierādījumus vai ieskatu par faktisko vai potenciālo ietekmi uz cilvēkiem un vidi, kas saistīta ar uzņēmumu. Sociālais dialogs ar strādājošo pārstāvjiem uzņēmuma līmenī ir reglamentēts gan Eiropas Savienības, gan valstu līmenī. Saskaņā ar Grāmatvedības direktīvu 2013/34/ES (ar grozījumiem, kas izdarīti ar CSRD) dalībvalstīm ir jāpieprasa, lai uzņēmumi informē strādājošo pārstāvjus par ilgtspējas pārskatiem un apspriež ar viņiem attiecīgo informāciju un tās iegūšanas un pārbaudes līdzekļus.
105. Iesaistīšanās – piemēram, apspriešanās ar skartajām ieinteresētajām personām un viņu viedokļa iekļaušana būtiskuma novērtējumā – palīdz pamatot viņu viedokli, nosakot ilgtspējas jautājumu nozīmīgumu. Tas ietver, piemēram, sadarbību ar uzņēmuma darbiniekiem un/vai viņu pārstāvjiem par veselības un drošības jautājumiem. Šāda iesaiste ietver arī skarto ieinteresēto personu atsauksmes, kas saņemtas uzņēmuma uzņēmējdarbības prakses ietvaros veiktajos iesaistes procesos.

⁶ Ieinteresētās personas ir personas, kuras uzņēmums var ietekmēt vai kuras tas var skart. Ir divas galvenās ieinteresēto personu grupas:

(a) skartās ieinteresētās personas: personas vai grupas, kuru intereses pozitīvi vai negatīvi ietekmē vai varētu ietekmēt uzņēmuma darbība un tā tiešās un netiešās darbības attiecības visā vērtību ķēdē; un

(b) ilgtspējas deklarāciju lietotāji: vispārējas nozīmes finanšu pārskatu primārie lietotāji (esošie un potenciālie investori, piemēram, aizdevēji un citi kreditori, tostarp aktīvu pārvaldnieki, kredītiestādes un apdrošināšanas sabiedrības) un citi ilgtspējas deklarāciju lietotāji, tostarp uzņēmuma darījumu partneri, arodbiedrības un sociālie partneri, pilsoniskā sabiedrība un nevalstiskās organizācijas, valdības, analītiķi un akadēmiskās aprindas.

106. Veicot būtiskuma novērtējumu, uzņēmums var izmantot savu regulāro dialogu ar skartajām ieinteresētajām personām vai vērsties pie ieinteresētajām personām īpaši saistībā ar ziņošanas procesu.
107. Dažādos būtiskuma novērtējuma posmos var palīdzēt dialogs ar skartajām ieinteresētajām personām. Tomēr katrā būtiskuma novērtējuma posmā nav nepieciešama atsevišķa iesaistīšanās ar skartajām ieinteresētajām personām, jo uzņēmumi var izmantot jau notiekošo sadarbību ar tām. Kā minēts A posma 69. punktā, pirmais solis varētu būt skarto ieinteresēto personu kartēšana un, ja iespējams, to prioritātes noteikšana. Veicot B posmu, uzņēmums var sadarboties ar viņiem vai balstīties uz iepriekšējo vai notiekošo sadarbību, lai apzinātu viņu pieredzēto ietekmi. Visbeidzot, C posmā uzņēmums var iesaistīt skartās ieinteresētās personas uz viņiem attiecināmās negatīvās ietekmes smaguma un iespējamības novērtēšanā, kā arī, piemēram, īpaši smagas ietekmes gadījumā, apstiprinot vai sniedzot atsauksmes par ietekmi, ko uzņēmums ir novērtējis kā būtisku (skatīt ESRS 1 AR 8. punktu).
108. Situācijās, kad iesaistīšana ar skartajām ieinteresētajām personām nav iespējama (piemēram, tāpēc, ka šāda iesaistīšana apdraudētu ieinteresētās personas), uzņēmums var apsvērt piemērotas alternatīvas. Tas var ietvert konsultācijas ar uzticamiem neatkarīgiem ekspertiem (ESRS S3 *Skartās kopienas*), nevalstisko organizāciju (NVO), kas pārstāv šo skarto kopienu, vai vides jautājumos – zinātniskus rakstus un ziņojumus.
109. Ietekmes būtiskuma avots ir zinātniskie pētījumi, jo īpaši vides jautājumos, kur ticami zinātniskie ziņojumi un citi avoti var būt galvenie, lai objektīvi novērtētu ietekmes smagumu un/vai iespējamību.
110. Nodaļā [5.4 BUJ par ieinteresēto personu iesaisti](#) ir sniegtas papildu vadlīnijas par šo jautājumu.

3.5.1 Finansiālā būtiskuma apsvērumi

111. Papildus iepriekš minētajām darbībām ietekmes būtiskuma jomā iesaistīšanās ar lietotājiem var arī apstiprināt pierādījumus, kas pamato ilgtspējas jautājumu finansiālo būtiskumu, un palīdzēt uzņēmumiem novērtēt finansiālo būtiskumu. ESRS finansiālā būtiskuma novērtējuma secinājumiem jābalstās uz pamatotiem pierādījumiem; tie var ietvert lietotāju viedokļus un intereses. Tas ir saskaņots ar pašreizējo praksi finanšu pārskatu būtiskuma procesos, kur finanšu pārskatu piezīmes un prezentācijas investoriem tiek regulāri koriģētas, lai atspoguļotu jaunus jautājumus un citus investorus interesējošus jautājumus. Šādā mērā uzņēmums var izmantot esošos dialoga mehānismus ar akcionāriem, citiem ieguldītājiem un dažos gadījumos arī aizdevējiem, lai atbalstītu finansiālā būtiskuma novērtēšanas procesu.
112. Uzņēmums, īstenojot pieeju dialogam ar ilgtspējas informācijas lietotājiem, var apsvērt arī citas ieinteresētās personas, kas nav ieguldītāji un kuras var interesēt ar ilgtspēju saistīta vispārēja rakstura finanšu informācija; tādējādi informācija var būt noderīga, lai novērtētu, kā uzņēmums pārvalda savu būtisko ietekmi.

3.6 Padziļināta ietekmes būtiskuma izpēte – robežvērtību noteikšana

113. Šajā sadaļā sīkāk ilustrētas metodes vai kritēriji, ko varētu izmantot C posmā par ietekmes būtiskumu. Uzņēmums piemēro attiecīgos kritērijus, izmantojot atbilstošus kvantitatīvus un/vai kvalitatīvus sliekšņus, lai novērtētu ar tā darbībām saistītās ietekmes būtiskumu, kā arī ietekmes, kas tieši saistīta ar tā darbībām, produktiem un pakalpojumiem, tostarp augšposma un lejasposma vērtības ķēdē (ESRS 1 42. punkts un 3.4. nodaļa). Tomēr ESRS 1 nenosaka, kā noteikt robežvērtības.
114. ESRS 1 3.4. punktā skaidrots, ka faktiskās un negatīvās ietekmes gadījumā būtiskums ir balstīts uz ietekmes smagumu, bet pozitīvās ietekmes gadījumā būtiskums ir balstīts uz tās mērogu un tvērumu. Attiecībā uz potenciālo ietekmi būtiskums ietver arī tās iespējamības apsvēršanu.
115. Faktiskās vai iespējamās negatīvās ietekmes smagumu novērtē no skarto cilvēku vai vides viedokļa, un to nosaka pēc šādiem raksturlielumiem, kas ir pamats robežvērtību noteikšanai:
 - (a) **Mērogs**: cik nopietna ir ietekme (t. i., cik lielā mērā tiek aizskarta piekļuve pamatvajadzībām vai pamatbrīvībām, piemēram, izglītībai, iztikas līdzekļiem utt.);
 - (b) **Tvērums**: cik plaša ir ietekme (t. i., skarto personu skaits vai videi nodarītā kaitējuma apjoms); un
 - (c) **Neatgriezeniskais raksturs**: cik lielā mērā ietekmi var novērst (piemēram, ar kompensāciju vai restitūciju, vai skartajām personām var atjaunot attiecīgo tiesību izmantošanu utt.). Pamatjautājums ir, vai pastāv kādi ierobežojumi, kas ierobežo iespēju atjaunot vidi vai skartās personas vismaz tādā pašā vai līdzvērtīgā stāvoklī, kāds bija pirms negatīvās ietekmes.
116. Kā minēts iepriekš, uzņēmums var izmantot savus notiekošos pienācīgas rūpības procesus vai citus riska pārvaldības procesus, lai noteiktu robežvērtības un ziņošanas nolūkā konstatētu, vai ietekme ir būtiska. Šajos procesos uzņēmuma negatīvās ietekmes pārvaldību nosaka smaguma analīze un/vai riska prioritāšu noteikšana, kas var būt ietekmes būtiskuma novērtējuma pamatā.
117. Nosakot robežvērtības, priekšroka būtu jādod jebkādiem pamatotiem pierādījumiem, kas nodrošina pēc iespējas lielāku būtiskuma secinājumu objektivitāti. Tomēr ne vienmēr var būt iespējams pamatoti kvantitatīvi noteikt potenciālo ietekmi, lai pamatotu būtiskuma novērtējumu.
118. Jebkura no trim smaguma pazīmēm var padarīt ietekmi par smagu, taču bieži vien šīs pazīmes ir savstarpēji atkarīgas. Neatgriezenisks raksturs varētu ietekmēt smagumu, palielinot tā mērogu. Savukārt bieži vien ir tā, ka, jo lielāks ir ietekmes mērogs vai plašāks tvērums, jo grūtāk to ir novērst; lai gan ir jāveic individuāls novērtējums, lai secinātu, vai kāda no šīm trim pazīmēm var izraisīt ietekmes smagumu.

3.6.1 Faktiskā ietekme

119. Piemērojot iepriekš aprakstītos jēdzienus, uzņēmums varētu **attēlot** savu faktisko ietekmi ar trim smaguma raksturojumiem kolonnās (4. attēls) un varētu ievērot turpmāk minētos kritērijus, kas ir saskaņoti ar 116. punktu.

4. attēls: Ietekmes smaguma grafisks attēlojums faktiskajai ietekmei slejveidā

Lūdzu, ņemiet vērā, ka grafiskais attēlojums šajā attēlā kalpo tikai kā ilustrācija iespējamai pieejai ietekmes būtiskuma kritēriju novērtējuma secinājumu vizualizācijai. ESRS 2 IRO-1 arī prasa, lai uzņēmums paskaidro, kā tas noteicis ietekmes būtiskumu, tostarp izmantotās kvalitatīvās un kvantitatīvās robežvērtības.

Ilustrācija	Smaguma novērtējums			Vai ietekme ir novērtēta kā būtiska?
	Mērogs	Tvērums	Neatgriezeniskums	
Negatīva ietekme				
Ietekme 1				Nē
Ietekme 2				Jā
Ietekme 3				Jā
...				
Ietekme N				Jā

Krāsu kodēšana:				
Zema				
		Vidēja		Augsta

3.6.2 Iespējamā ietekme

120. Attiecībā uz potenciālo ietekmi jāņem vērā varbūtība un ietekmes smagums. Tomēr ietekmes uz cilvēktiesībām gadījumā, kā norādīts ESRS 1 45. punktā, nosakot būtiskus jautājumus, smagums ir svarīgāks par iespējamību.
121. Ievērojot iepriekš sniegto piemēru, metodoloģija būtu tāda pati, un tiktu pievienota varbūtības dimensija. Lai šajā nolūkā vienkāršotu attēlojumu, trīs smaguma faktori tiktu apvienoti pa smaguma vertikālo asi, bet iestāšanās varbūtība tiktu attēlota pa horizontālo asi.
122. Runājot par iespējamību, potenciāli negatīvās ietekmes iespējamība attiecas uz ietekmes iestāšanās varbūtību. Ietekmes iespējamību var izmērīt vai noteikt kvalitatīvi vai kvantitatīvi atkarībā no pieejamās informācijas. To var aprakstīt, izmantojot vispārīgus terminus (piemēram, “maz ticams”, “ļoti ticams”), matemātiski, izmantojot statistikas terminus (piemēram, “10 no 100”, “10 procenti”) vai izmantojot biežumu noteiktā laika periodā (piemēram, “reizi 10 gados”).
123. Faktiskajai ietekmei varētu piemērot līdzīgu pieeju, saskaņā ar kuru sliekšnis ziņošanai par būtisku ietekmi tiek definēts kā sarkanā zona turpmāk ilustrētajā diagrammā. Šajā ilustratīvajā piemērā uzņēmums ir novērtējis, ka negatīvās ietekmes augsta nopietnība (5. skala) un maza iespējamība (1. skala) ir būtiska vides jautājumiem; šāds lēmums ir balstīts uz uzņēmuma vērtējumu. Ietekme ar ļoti mazu iespējamību var būt vai nebūt būtiska atkarībā no tās smaguma, ja tā rodas. 5. attēlā sniegtajā ilustrācijā ir pieņemts, ka ietekmi ar viszemāko iespējamības līmeni varētu novērtēt kā tādu, kas atbilst visaugstākajam būtiskuma līmenim, jo tai būtu katastrofālas sekas uz vidi saistībā ar vides apdraudējumiem.

Piemērs par piesārņojumu

Uzņēmumam A ir būtisks piesārņojuma jautājums attiecībā uz upi, kas atrodas blakus tā rūpnīcai, ietekmes lielā mēroga un neatgriezeniskuma dēļ. Nākamajā gadā uzņēmumu A iegādājas grupa B.

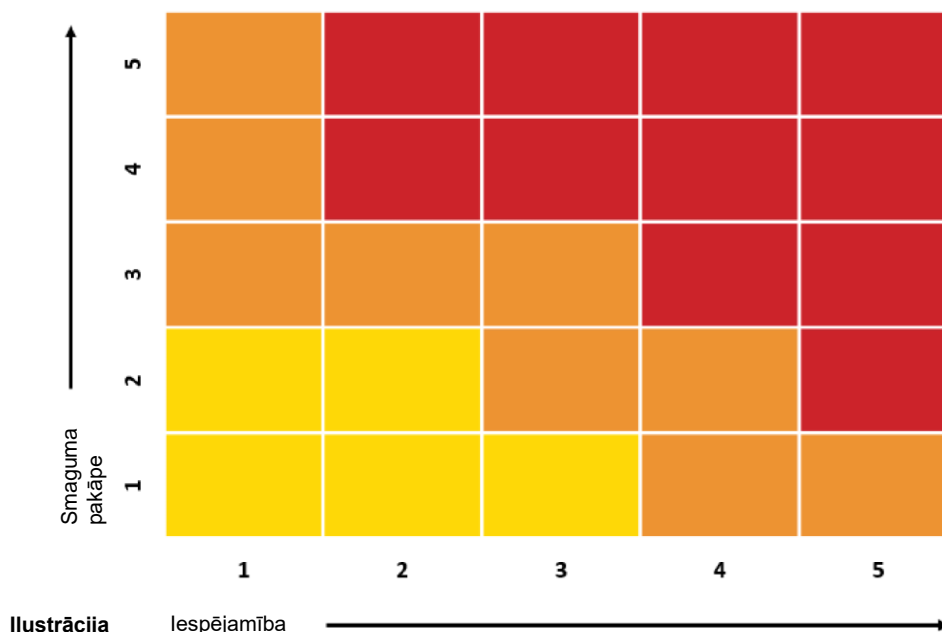
Upes piesārņojuma ietekmes mērogu uz uzņēmumu A neietekmē tas, ka grupai B ir vairāki meitasuzņēmumi ar citiem būtiskiem vides jautājumiem, no kuriem daži ir klasificēti kā vidēja mēroga, bet lielāka tvērums, tā kā tie ietekmē lielāku skaitu rūpnīcu.

Tāpēc tas, ka uzņēmums ir iegādāts un ir daļa no grupas, nemaina mēroga vai neatgriezeniskuma smaguma kategoriju. Konsolidētās būtiskuma novērtēšanas pieeja ir aprakstīta 3.6.3. sadaļā.

5. attēls: Potenciālās ietekmes būtiskuma robežvērtības tikai ilustratīviem nolūkiem (matricas krāsu kodi jānosaka katram uzņēmumam, ievērojot ESRS 1 3.4. nodaļā *ietekmes būtiskums* minētos kritērijus)

Lūdzu, ņemiet vērā, ka grafiskais attēlojums šajā attēlā kalpo tikai kā ilustrācija iespējamai pieejai ietekmes būtiskuma kritēriju novērtējuma secinājumu vizualizācijai. ESRS 2 IRO-1 arī prasa, lai uzņēmums paskaidro, kā tas noteicis ietekmes būtiskumu, tostarp izmantotās kvalitatīvās un kvantitatīvās robežvērtības.

3.6.3 Apsvērumi par grupām un meitasuzņēmumiem

124. ESRS 1 7.6. nodaļā *Ziņu konsolidēta sniegšana un atbrīvojums attiecībā uz meitasuzņēmumiem* noteikts, “ja uzņēmums sniedz ziņas konsolidētā līmenī, tas nodrošina, ka ir aptverti visi meitasuzņēmumi tā, lai varētu objektīvi identificēt būtisko ietekmi, riskus un iespējas” (ESRS 1 102. punkts).
125. Būtiskuma novērtēšanai grupas līmenī 103. punktā nav prasīts attiecībā uz konkrēto ilgtspējas jautājumu pieņemt vienotu sliekšni, kas ir vienāds visai grupai kopumā, bet gan pieņemt pieeju, kas vienlaikus ir konsekventa visā grupā un objektīva, t. i., spēj aptvert specifiku, kas var pastāvēt konkrētā meitasuzņēmumā. Atbildē uz BUJ 13 ir aprakstīta augšupejošā un augšupejošā grupas būtiskuma pieeja. Tomēr pastāv arī hibrīda variants, kurā sākumpunkts ir identificēt tās ietekmes, kas ir kopīgas visai grupai (piemēram, tās, kas saistītas ar ESRS E1 Klimata pārmaiņām un ESRS S1 Pašu darbaspēku), un pēc tam, izmantojot augšupejošu pieeju, ietekmes, kas raksturīgas vienam vai vairākiem meitasuzņēmumiem, tiek novērtētas, izmantojot būtiskuma novērtējuma robežvērtības grupas līmenī (vairāk par to skatīt ESRS 1 104. punktā minēto sadalījuma koncepciju, kas aprakstīta [3.7 Sadalījuma pakāpe](#)).

127. Iepriekš minētais piemērs par piesārņojumu ilustrē mijiedarbību starp būtiskumu grupas līmenī un ietekmi, kas ir raksturīga vienam meitasuzņēmumam un nav plaši izplatīta visā grupā. Attiecīgās ietekmes smagums nemainīsies neatkarīgi no tā, vai tiek izmantota augšupejoša vai lejupejoša pieeja.
128. Grupā kādu jautājumu var novērtēt kā būtisku, jo tajā ir apvienotas vairākas ietekmes, kas izriet no dažādiem meitasuzņēmumiem un ko, ja katrs meitasuzņēmums novērtētu atsevišķi, neuzskatītu par būtisku. Tas attiecas uz gadījumiem, kad ir iespējams un lietderīgi apkopot viena un tā paša rakstura ietekmi uz visām ražotnēm vai meitasuzņēmumiem (piemēram, attiecībā uz tādiem vides jautājumiem kā SEG emisijas, piesārņojošo vielu emisijas vai izejvielas aprites ekonomikai). Citos gadījumos, kad negatīva ietekme uz cilvēktiesībām ir vērojama tikai viena meitasuzņēmuma darbībā lielas uzņēmumu grupas ietvaros, jo ietekme ir saistīta ar attiecīgās valsts kontekstu, ietekme tomēr var būt tik smaga, ka tā atbilst grupas būtiskuma sliekšnim. Tas atbilst ESRS 1 55. punktam, kurā noteikts, ka var būt nepieciešams sadalījums pa meitasuzņēmumiem (skatīt BUJ 13 *Ietekmes būtiskuma novērtējuma veikšana, ja uzņēmums darbojas dažādās nozarēs*).
129. Un otrādi, papildus informācijas atklāšanai par jautājumiem, kas ir būtiski visai grupai kopumā, var būt situācijas, kad jautājums tiek novērtēts kā būtisks atsevišķiem meitasuzņēmumiem, bet, neraugoties uz šādu meitasuzņēmumu datu apkopojumu, jautājums netiek novērtēts kā būtisks visai grupai kopumā. Šajā gadījumā saskaņā ar ESRS 1 103. punktu uzņēmums sniegtu informāciju par šo būtisko jautājumu, lai nodrošinātu pienācīgu izpratni par attiecīgo meitasuzņēmumu konkrēto ietekmi, riskiem un iespējām. Šādā veidā, neraugoties uz to, ka meitasuzņēmumu līmenī netiek sniegti ziņojumi meitasuzņēmumu atbrīvojuma piemērošanas dēļ, tiek saglabāts atbilstošs pārredzamības līmenis, ja pārskatu sniedzējs uzņēmums konstatē *būtiskas atšķirības starp grupas IRO un viena vai vairāku tā meitasuzņēmumu IRO (skatīt CSRD 29.a panta 4. punktu)*. Līdzās citai attiecīgajai aprakstošajai informācijai tajā varētu iekļaut arī rādītājus, kas attiecas tikai uz šo meitasuzņēmumu summām. Šādā gadījumā būtu noderīga kontekstuāla informācija, lai atbalstītu izpratni, ka, neskatoties uz to, ka jautājums ir būtisks vienam vai vairākiem meitasuzņēmumiem, tas nav būtisks visai grupai kopumā, kuras uzņēmumi ir iekļauti atklātajā informācijā, tostarp rādītājos.
130. Tāpēc nav viena vienota risinājuma, kā novērtēt dažādo ietekmi, ko rada viens vai vairāki meitasuzņēmumi visā grupā, nosakot grupas robežvērtības un izsverot konkrēta meitasuzņēmuma vai meitasuzņēmumu grupas nozīmīgumu, kā iepriekš ilustrēts attiecībā uz vides un sociālajiem jautājumiem. Atkarībā no ietekmes rakstura var izmantot dažādas metodes un, ja nepieciešams, apkopošanas metodes.
131. Saistībā ar ESRS 1 103. punktu būtiskas atšķirības starp meitasuzņēmumiem un grupu ir saistītas ar uzņēmējdarbības modeļiem un ESRS 2 IRO-1 53. punkta b) apakšpunkta i) un ii) ietvertajiem aspektiem, kas ir pasākumi, darījuma attiecības, ģeogrāfija un citi faktori. Līdzīgi ESRS 1 104. punktā skaidrots, ka būtiskas atšķirības ir jānovērtē, ņemot vērā tādus apstākļus kā dažādas nozares un citus, kas attiecas uz sadalījuma līmeni (ESRS 1 54.-57. punkts), kas ietver atšķirības starp valstīm vai starp nozīmīgiem aktīviem/objektiem.

Tādējādi uzņēmums, kas ir konglomerāts, kurš darbojas dažādās nozarēs ar dažādiem meitasuzņēmumiem tajās, var nespēt noteikt būtisku plašu ietekmi, kas aptver visu grupu, bet gan ar meitasuzņēmumiem saistītu būtisku ietekmi, ko nevar apkopot grupas līmenī. Tāpēc būtiskuma novērtējumā grupas līmenī izmantotās robežvērtības ir objektīvi jāizstrādā tā, lai izvairītos no šo būtisko ietekmju izslēgšanas meitasuzņēmumu līmenī. Ieguldījumu holdinga sabiedrībai tas nozīmētu aplūkot ietekmi, kas saistīta ar ieguldījumiem dažādās nozarēs.

3.7 Padziļināta finansiālā būtiskuma izpēte – robežvērtību noteikšana

131. ESRS nav noteikts, ka finanšu būtiskuma definīcijai ir jāizmanto konkrēta robežvērtība. Tomēr ESRS 1 AR 15. punktā teikts: “Kad uzņēmums ir identificējis savus riskus un iespējas, tas nosaka, kuri no tiem ir būtiski, lai par tiem ziņotu. To nosaka, pamatojoties uz i) rašanās varbūtības un ii) finansiālā iespaida iespējamā apmēra kombināciju, kas noteikta, pamatojoties uz atbilstošām robežvērtībām. Šajā posmā tas ņem vērā šo risku un iespēju finansiālo iespaidu īstermiņā, vidējā termiņā un ilgtermiņā.”
132. Uzņēmums var atsaukties uz absolūtām monetārām robežvērtībām vai relatīvām monetārām robežvērtībām, piemēram, procentuālo daļu no summas, kas atbilst primārā finanšu pārskata postenim, ieņēmumiem, izmaksām, kopējiem aktīviem vai neto pašu kapitālam. Līdzīgas pieejas posteņa būtiskuma novērtēšanai finanšu pārskatu sagatavošanai tiek izmantotas praksē, un tās var kalpot par iedvesmas avotu. Tomēr uzņēmums ņem vērā, ka finansiālā būtiskuma novērtējuma laika periods ilgspējas ziņojumos ir ilgāks nekā tipiskais laika periods, kas ņemts vērā finanšu pārskatos un vadības komentāros. Tā rezultātā var rasties nepieciešamība apsvērt ilgspējas jautājuma kumulatīvo ietekmi uz ieņēmumiem, izmaksām utt. ilgākā laika posmā. Līdzīgi, nosakot iespējamības sliekšni, jāņem vērā kumulatīvā varbūtība laika periodā, lai aptvertu arī ilgtermiņa periodu.
133. Šajā kontekstā būtiskuma novērtējumu nevar ierobežot ar to finansiālās ietekmes jomu, kas skar (vai kādā brīdī nākotnē skars) finanšu pārskatos atzītos posteņus. Uzņēmums ņem vērā arī finansiālo ietekmi, kas saistīta ar atkarību no dabas un sociālajiem resursiem, kuri (vēl) neatbilst grāmatvedības atzīšanas kritērijiem (ESRS 1, AR 14. un AR 15. punkts).
134. Uzņēmumam jāņem vērā arī tas, ka ilgspējas jautājums var būt finansiāli būtisks, lai gan tā finansiālā ietekme nav (ticami) izmērāma pārskata datumā. Šajā gadījumā robežvērtības balstīsies uz kvalitatīviem faktoriem un iespējamās ietekmes diapazoniem (augsta/vidēja/zema) – tāpat kā finanšu pārskatos, kur būtiskums nav ierobežots ar kvantitatīviem aspektiem, bet darījums var būt būtisks savu īpašību dēļ (t.i., kvalitatīva pieeja būtiskumam). Turklāt jāatzīmē, ka pakāpeniska informācijas atklāšana par paredzamām finansiālām sekām tiek piemērota saskaņā ar ESRS 1 C papildinājuma ESRS 2 SBM-3.
135. Attiecībā uz kvalitatīvo pieeju būtiskumam ir apstākļi, kuros atkarībā no nozares, kurā uzņēmums darbojas, vai tā uzņēmējdarbības modeļa vai darbības īpatnībām uzņēmums ir pakļauts reputācijas riskiem, kas interesē ieguldītājus. Šādā gadījumā, lai gan ietekmi uz naudas plūsmām nevar noteikt kvantitatīvi, reputācijas risks var ietekmēt finansējuma pieejamību un/vai finansējuma izmaksas, un tāpēc tas var būt finansiāli būtisks.

136. Ja uzņēmums ir izveidojis dialoga mehānismus ar akcionāriem, ieguldītājiem un aizdevējiem, tas var izmantot šo notiekošo dialogu, lai apstiprinātu būtiskuma sliekšņa(-u) noteikšanu finansiālā būtiskuma kontekstā; mērķis ir ziņot par informāciju, kuras gadījumā, ja tā tiek noklusēta, nepareizi norādīta vai aizklāta, var pamatoti gaidīt, ka tā varētu ietekmēt lēmumus, ko šīs ieinteresētās personas pieņem, pamatojoties uz uzņēmuma ilgtspējas deklarāciju (ESRS 1 48. punkts).
137. Tā kā daudzi ilgtspējas jautājumi, kas rada būtisku ietekmi, ir arī būtisku risku un iespēju avoti, uzņēmums rūpīgi apsver saiknes, veicot finansiālā būtiskuma novērtējumu (skatīt 3. nodaļas B un C posmu).

4. Kā var izmantot citus avotus?⁷

4.1. GRI standartu izmantošana

138. Saskaņā ar GRI veiktais novērtējums ir vērsts uz ietekmes būtiskumu, bet ne uz finansiālā būtiskuma dimensiju, jo GRI nav balstīta uz dubulto būtiskumu, kā tas ir ESRS (skatīt 2.1. nodaļu *Dubulta būtiskuma koncepcijas īstenošana*). Tomēr GRI universālajos standartos un ESRS ietekmes dimensija ir vienāda, pat ja vides, sociālo un pārvaldības jautājumu tvērums GRI standartos var nebūt tieši tāds pats kā ESRS. Tāpēc novērtējums, kas veikts saskaņā ar GRI universālajiem standartiem, ir labs pamats ietekmes novērtējumam saskaņā ar ESRS. Finanšu būtiskuma dimensija ir jāpievieno, pārejot no GRI universālo standartu ziņošanas sistēmas uz ESRS ziņošanas sistēmu.
139. Uzņēmumiem, kas pašlaik sniedz pārskatus saskaņā ar GRI universālo standartu 2021 sistēmu, ir vairākas sinerģijas attiecībā uz:
- (a) ietekmes būtiskuma novērtēšanas procesu: ESRS 1 3.3. nodaļa, ESRS 2 IRO-1 un IRO-2 pēc būtības ir saskaņoti ar GRI universālajiem standartiem, un GRI būtiskuma novērtējums var būt sākumpunkts ESRS dubultā būtiskuma novērtējumam, pienācīgi integrējot finansiālo būtiskumu;
 - (b) iespējamo ietekmju kopumu, kas identificēts, izmantojot GRI universālos standartus, kuri principā ir saderīgi ar ESRS 1 AR 1 6. punktā minēto jautājumu sarakstu (un tādējādi arī ar ESRS arhitektūru). Turklāt GRI būtiskuma novērtējums var sniegt informāciju par uzņēmumam specifiskās ietekmes noteikšanas procesu; un
 - (c) pienācīgas rūpības un ieinteresēto personu iesaistīšanas lomu, kas abās sistēmās ir nozīmīga ietekmes būtiskuma novērtējuma informēšanā.

⁷ Šīs nodaļas saturs atspoguļo EFRAG viedokli, bet nav apstiprināts GRI vai ISSB.

4.2. ISSB standartu izmantošana

140. Ciktāl tas attiecas uz EFRAG nodomiem un cerībām, finansiālā būtiskuma un informācijas būtiskuma kritēriji ESRS un atbilstošā būtiskuma pieeja SFPS S1 ir saskaņoti. Turpmākajos punktos ilustrēta šī saskaņošana.
141. Finansiālā būtiskuma novērtējums ESRS 1 atbilst tās informācijas identificēšanai, kas nepieciešama vispārējas nozīmes finanšu pārskatu primārajiem lietotājiem, pieņemot lēmumus par uzņēmuma resursu nodrošināšanu (ESRS 1 48. punkts, kas saskaņots ar SFPS S1 1. punktu). Abos standartos finansiālā būtiskuma definīcija ir saskaņota⁸.
142. Tā kā finansiālā būtiskuma kritēriji abās sistēmās ir saskaņoti, tiek gaidīts, ka uzņēmums, kas piemēro ESRS, ievēros SFPS noteikto risku un iespēju identificēšanu, izmantojot savus ESRS finansiālā būtiskuma novērtējuma rezultātus. Citiem vārdiem sakot, viens un tas pats finansiālās būtiskuma novērtēšanas process var palīdzēt identificēt riskus un iespējas gan SFPS, gan ESRS vajadzībām.
143. Paredzams, ka vispārējais kritērijs, lai novērtētu informācijas būtiskumu un tādējādi atbalstītu ziņojamās informācijas identificēšanu (ESRS 1 31. punkts), vairumā gadījumu balstīsies uz lēmumu lietderību (skatīt [2.3. nodaļu Kritēriji informācijas būtiskuma noteikšanai](#)); tas ir arī kritērijs, ko izmanto SFPS S1, lai konstatētu informāciju, kas jāpaziņo (kā būtisku). Ja ESRS vērtējumā par to, kas ir noderīgs lēmumu pieņemšanai, tiek ņemti vērā gan ieguldītāji, gan citas ieinteresētās puses, tad SFPS tas aprobežojas tikai ar ieguldītāju lietotāju vajadzībām. Tomēr ESRS finansiālā būtiskuma dimensija ir koncentrējas uz ieguldītājiem, tāpēc tā ir saskaņota arī ar SFPS S1. Tas atbilst vispārējam dubulta būtiskuma principam, jo gaidāms, ka informācijas datu kopums, kas kalpo ieguldītāju vajadzībām (finansiālais būtiskums), ir tas pats, kas apmierina citu lietotāju (arodbiedrību, akadēmisko aprindu u. c.) potenciālās ārējās⁹ informācijas vajadzības. Šo koncepciju ilustrē turpmāk minētie piemēri.
 - (a) Skartās kopienas var interesēt, vai noteikumi, kas paredzēti piesārņoto ražošanas objektu sanācijai, ir pietiekami, lai segtu nepieciešamās sanācijas darbības.

⁸ Gan SFPS S1, gan ESRS 1 informācija tiek uzskatīta par būtisku vispārējas nozīmes finanšu pārskatu primārajiem lietotājiem, ja var pamatoti gaidīt, ka šīs informācijas izlaišana, nepareiza norādīšana vai neskaidrība varētu ietekmēt lēmumus, ko tie pieņem, pamatojoties uz uzņēmuma ilgtermiņa deklarāciju (ESRS) vai uzņēmuma ar ilgtermiņa saistīto finanšu informāciju un ilgtermiņa deklarācijām (SFPS S1). Turklāt SFPS S1 prasa atklāt informāciju par visiem ar ilgtermiņa saistītajiem riskiem un iespējām, kas varētu pamatoti ietekmēt uzņēmuma naudas plūsmas, tā piekļuvi finansējumam vai kapitāla izmaksas īstermiņā, vidējā termiņā vai ilgtermiņā. Saskaņā ar ESRS 2 SBM-3 uzņēmums atklāj informāciju par būtisko ietekmi, riskiem un iespējām. Saskaņā ar ESRS 1 "Ilgtermiņa jautājums ir no finansiālas perspektīvas būtisks, ja tas rada riskus vai iespējas, kas būtiski ietekmē (vai, saprātīgi spriežot, varētu ietekmēt) uzņēmuma attīstību, finansiālo stāvokli, finansiālo sniegumu, naudas plūsmas, piekļuvi finansējumam vai kapitāla izmaksas īstermiņā, vidējā termiņā vai ilgtermiņā." (ESRS 1 49. punkts). Jāņem vērā: SFPS S1 netiek lietots termins "finansiālais būtiskums", bet gan "būtiskums".

⁹ Informācija, kas nepieciešama, lai saprastu, kā ilgtermiņa jautājumi ietekmē uzņēmuma attīstību, darbību un stāvokli.

- (b) Esošie un topošie darbinieki var vēlēties uzzināt par paredzamajām finansiālajām sekām, kas varētu ietekmēt viņu perspektīvas organizācijā (piemēram, pensijas vai apmācība).
144. Visbeidzot, SFPS S1 (55. punkts) pieprasa, lai pārskatu sniedzējs uzņēmums atsauktos uz SASB standartos iekļautajiem informācijas atklāšanas tematiem un apsvērtu to piemērojamību. Līdzīgi saskaņā ar ESRS 1 AR 4. punktu uzņēmums apsver SFPS standartus¹⁰ kā avotu iespējamai informācijas atklāšanai, kas attiecas uz konkrēto uzņēmumu. Turklāt ESRS 1 pārejas noteikumos (131. punkta b) apakšpunktā) SFPS nozaru standarti ir norādīti kā informācijas atklāšanas avots, ko uzņēmums var izmantot, definējot uzņēmumam specifisku informāciju, ja nav ESRS nozaru standartu. Lai gan ESRS sagatavotajiem SASB standartu izmantošana nav obligāta (jo tas ir iespējams informācijas atklāšanas avots, bet ne vienīgais), ir prasība sniegt uzņēmumam specifisku informāciju, tostarp nozares rādītājus (skatīt ESRS 1 11. punktu, AR 1. līdz AR 5. punktam).

4.3 Starptautisko pienācīgas rūpības instrumentu izmantošana

145. Uzņēmuma IRO būtiskuma novērtējumu veic, pamatojoties uz uzņēmuma pienācīgas rūpības procesa rezultātiem, ja tāds ir ieviests, kā noteikts starptautiskajos instrumentos – ANO uzņēmējdarbības un cilvēktiesību pamatprincipos un ESAO Vadlīnijās daudznacionāliem uzņēmumiem (skatīt [šo Vadlīniju 102. punktu](#)).
146. Pienācīgas rūpības process ietver pasākumus, lai identificētu un novērtētu uzņēmuma izraisīto vai pastiprināto negatīvo ietekmi, kā arī ietekmi, kas saistīta ar uzņēmuma paša darbību, produktiem vai pakalpojumiem, izmantojot tā darbības attiecības. Tas var būt īpaši noderīgi, analizējot uzņēmuma augšposma un lejasposma vērtības ķēdi un nosakot tajā radīto ietekmi. Turklāt pienācīgas rūpības instrumenti dod kritērijus, lai vadība varētu noteikt prioritāros pasākumus, pamatojoties uz iepriekš identificētās ietekmes smagumu un iespējamību.
147. Šajā ziņā pienācīgas rūpības process var palīdzēt uzņēmumam gan a) identificēt tā negatīvo faktisko un potenciālo ietekmi (skatīt [B posmu 3.2. nodaļā](#)), gan b) novērtēt tās būtiskumu ziņošanas vajadzībām, pamatojoties uz smaguma un iespējamības kritērijiem (skatīt [C posmu 3.3.1. nodaļā](#)). Būtiskās ietekmes identificēšana palīdz arī identificēt būtiskos ilgtermiņa riskus un iespējas, kas bieži ir šādas ietekmes sekas.
148. Izmantojot šo pienācīgas rūpības procesu, uzņēmums var arī identificēt skartās ieinteresētās personas, kuru iesaistīšana palīdz veikt IRO būtiskuma novērtējumu.

4.4 Citu sistēmu vai avotu izmantošana

149. Papildus citām iepriekš minētajām sistēmām un starptautiskajiem instrumentiem EFRAG ir sadarbojusies ar TNFD, lai sagatavotu TNFD 2024 sistēmas un saistīto ESRS vides informācijas atklāšanas principu, proti, ESRS E3-E5, salīdzinājumu. Attiecībā uz būtiskuma novērtējumu TNFD informācijas atklāšanas sistēmā ietvertā LEAP pieeja var papildināt un atbalstīt vides jautājumu identificēšanu (skatīt ESRS E2) AR 1. punktu, ESRS E3 AR 1. punktu, ESRS E4 AR 6. punktu un ESRS E5 AR 1. punktu).

¹⁰ SASB standarti tiek uzskatīti par SFPS standartu izstrādes materiāliem.

150. Papildu ieejas dati, ko var izmantot, lai identificētu IRO kopā ar citiem būtiskiem datiem būtiskuma novērtēšanas procesa B posmā (skatīt ESRS 2 AR 2. punktu), varētu būt Eiropas standarti, kurus apstiprinājusi Eiropas standartizācijas sistēma (ISO/IEC vai CEN/CENELEC standarti) un kurus uzņēmumi varētu būt piemērojuši (skatīt ESRS 2 AR 2. punktu).

5. Biežāk uzdotie jautājumi (BUJ)

5.1 BUJ par ietekmes būtiskumu

BUJ 1: Vai ietekmes būtiskums ir balstīts uz būtiskumu uzņēmumam vai ieinteresētajām personām?

151. Ietekmes būtiskuma pamatā ir ietekme uz cilvēkiem vai vidi, kas savukārt ir uzņēmuma skartās ieinteresētās puses.
152. Ietekmes būtiskuma tvērums ietver ietekmi uz cilvēkiem un/vai vidi, kas saistīta ar uzņēmuma darbību un augšposma un lejasposma vērtības ķēdi, tostarp caur tā produktiem un pakalpojumiem, kā arī darījuma attiecībām. Attiecībā uz faktisko vai potenciālo ietekmi būtiskums tiek novērtēts, ņemot vērā šādas ietekmes smagumu uz cilvēkiem un/vai vidi. Lai novērtētu ietekmi, galvenā nozīme ir ieinteresēto personu iesaistei, kā aprakstīts [BUJ 16 Vai ESRS pilnvaro aktīvi sadarboties ar ieinteresētajām personām?](#)
153. Turpretī finansiālais būtiskums ir vērsts uz ilgtspējas jautājumu ietekmi uz uzņēmuma naudas plūsmām, finanšu rezultātiem un stāvokli, piekļuvi finansējumam vai kapitāla izmaksām īstermiņā, vidējā termiņā vai ilgtermiņā, tā kā šāda ietekme ir būtiska uzņēmuma ieguldītājiem.
154. Kad būtiskā ietekme ir saistīta arī ar būtiskiem riskiem un iespējām, tā ir būtiska arī uzņēmumam. Tomēr ietekmes būtiskums tiek novērtēts, pamatojoties uz tās smagumu attiecībā uz cilvēkiem un vidi, nevis uz tās ietekmi uz uzņēmumu un tā finanšu perspektīvām.

BUJ 2: Ko nozīmē, ka uzņēmums ir “saistīts” ar ietekmi?

155. Kā paskaidrots iepriekš, ietekmes būtiskums attiecas uz ietekmi, kas saistīta ar paša uzņēmuma darbību un vērtību ķēdi, tostarp ar tā produktiem un pakalpojumiem, kā arī ar tā darījuma attiecībām. Saskaņā ar starptautiskajiem pienācīgas rūpības instrumentiem uzņēmums var saskarties ar ietekmi vairākos veidos, kā aprakstīts turpmāk.
156. Uzņēmums var būt vienpersoniski atbildīgs par ietekmi uz cilvēkiem vai vidi, ja **ietekmi tieši izraisa** tā darbība, produkti vai pakalpojumi. Šādu gadījumu piemēri ir šādi:
- (a) uzņēmuma darbinieku pakļaušana bīstamiem darba apstākļiem bez atbilstoša drošības aprīkojuma;

- (b) tas ir vienīgais piesārņojuma avots, kas piesārņo kopienas dzeramā ūdens apgādes avotus, jo ražošanas procesā notekūdeņos iekļuvušas ķīmiskas vielas; un
 - (c) pozitīva ietekme, enerģijas ražotājam samazinot atjaunojamās enerģijas izmaksas, kas ļauj lielākam klientu skaitam pāriet uz atjaunojamo enerģiju, tādējādi veicinot klimata pārmaiņu mazināšanu.
157. **Ietekme, ko uzņēmums ir veicinājis**, ir tāda ietekme, ko uzņēmums nav izraisījis tieši un tikai ar savu darbību, produktiem vai pakalpojumiem, bet kopā ar trešo personu. Tāpēc jebkura uzņēmuma atsevišķa darbība vai bezdarbība nerada ietekmi viena pati, tāpat to nerada arī trešās personas darbības vai bezdarbības. Piemēram, vairākas vietējās ražotnes izplata kaitīgas emisijas, kas atsevišķi nepārsniedz kaitīgās robežvērtības. Tomēr kopā tās ietekmē gaisa kvalitāti vietējā kopienā, radot negatīvu ietekmi uz cilvēkiem un vidi.
158. Vēl viens ietekmes veicināšanas piemērs ir, ja uzņēmums veicina vai stimulē citu personu izraisīt vai veicināt ietekmi, piemēram, atkārtoti mainot prasības piegādātājiem, nepielāgojot ražošanas termiņus un cenas, tādējādi piespiežot piegādātājus pārkāpt darba standartus, lai nodrošinātu piegādi.
159. **Ietekme, kas ir tieši saistīta ar uzņēmuma darbību, produktiem un pakalpojumiem, ko izraisa darījuma attiecības**, ir tāda ietekme, kad ietekmi izraisošā vai veicinošā persona ir saistīta ar uzņēmumu darījuma attiecību dēļ. Darījuma attiecības neaprobežojas tikai ar līgumattiecībām un partneriem, ar kuriem uzņēmums sadarbojas tieši. Tās ietver arī dalībniekus visā augšposma un lejasposma vērtības ķēdē, tostarp ārpus pirmā līmeņa, piemēram, piegādātājs, kas pretēji līgumā noteiktajām saistībām noslēdz apakšuzņēmuma līgumu par izšuvumu uz apģērba, izmantojot bērnu darbu.
160. Iesaistes veids (t. i., izraisīta, veicināta vai tieši saistīta) ir svarīgs, jo tas var radīt atšķirīgu pieeju, lai risinātu negatīvās ietekmes problēmas. Tomēr tas nenozīmē, ka ietekme, kas ir tieši saistīta, noteikti ir mazāk būtiska nekā izraisīta vai veicināta ietekme, jo būtiskuma novērtējuma pamatā ir smagums.

BUJ 3: Kādi ir būtiskie IRO vērtības ķēdē?

161. Skatīt [IG 2 BUI 3: Kā būtu jāorganizē būtiskuma novērtēšanas process, lai pienācīgi aptvertu būtiskus IRO, kas rodas vērtību ķēdē?](#)

BUJ 4: Vai ar pozitīvo ietekmi var kompensēt negatīvo ietekmi?

162. Nē – ietekmes ir jāvērtē atsevišķi, t. i., neņemot vērā citas ietekmes. Tas nozīmē, ka ar pozitīvo ietekmi uz vidi un cilvēkiem nevar kompensēt negatīvo ietekmi.
163. Tā pamatā ir šāds principu saraksts, kas nav izsmeļošs:
- (a) ietekmes atšķirīgs raksturs: uzņēmums nedrīkst kompensēt pozitīvu ietekmi ar cita rakstura negatīvu ietekmi (pārskata gadā vai turpmākajos gados). Tas atbilst ESRS 1 56. punktam: "... Uzņēmums neapkopu būtiskas vienības, kas atšķiras pēc būtības", kā arī pēc informācijas kvalitatīvajām īpašībām (ESRS 1, B papildinājuma QC 8. punkts);

- (b) ietekmes laika grafiks: uzņēmums neieskaita faktisko negatīvo/pozitīvo ietekmi pārskata gadā ar pozitīvu/negatīvu tāda paša veida ietekmi turpmākajos gados; un
 - (c) pašu darbība vai augšposma un lejasposma vērtības ķēde: uzņēmums nedrīkst kompensēt ietekmi pašu darbībā ar ietekmi augšposma un lejasposma vērtības ķēdē.
164. Lai gan ieskaits un kompensācija vai atlīdzināšana ir atšķirīgi jēdzieni, tos nav atļauts ņemt vērā, novērtējot ietekmes būtiskumu. Ir iekļautas īpašas prasības par aktuālajiem kompensācijas un ieskaita standartiem. ESRS E1 *Klimata pārmaiņas* un ESRS E4 *Biodaudzveidība un ekosistēmas* ietver īpašas prasības par to, kā ziņot par oglekļa kredītiem un biodaudzveidības kredītiem attiecībā uz būtiskiem jautājumiem.

5.2 BUJ par finansiālo būtiskumu

BUJ 5: Vai būtiskā informācija finanšu pārskatiem ir tāda pati kā ilgtspējas deklarācijai?

165. Nē, tas nav tas pats. Tomēr mērķis paliek nemainīgs.
166. Informācijas finansiālā būtiskuma novērtējums ir atkarīgs no tā, vai informācija tiek uzskatīta par būtisku to personu lēmumu pieņemšanā, kuras nodrošina vai nākotnē varētu nodrošināt uzņēmumam resursus. Ilgtspējas deklarācijas finansiālā būtiskuma tvērums ir būtiskuma tvēruma paplašinājums, ko izmanto, lai noteiktu uzņēmuma finanšu pārskatos iekļaujamo informāciju (ESRS 1 47. punkts). Lai gan būtiskuma jēdziens ESRS un finanšu pārskatu standartos neatšķiras, informācija, kas, iespējams, ir būtiska, ievērojot abus standartu kopumus, atšķiras. Finanšu pārskatu sagatavošanā izmantotie principi (saskaņā ar SFPS vai vietējiem vispārpieņemtajiem grāmatvedības principiem (VPGP)), kā to ilustrē SFPS finanšu pārskatu konceptuālā sistēma, skaidri nosaka, kas jāuzskaita, pamatojoties uz aktīvu un pasīvu, kā arī ienākumu un izdevumu atzīšanas kritērijiem. Rezultātā, nosakot finansiālā būtiskuma robežvērtības, ko izmanto ilgtspējas deklarācijas sagatavošanā, iedvesmu varētu smelties no kritērijiem un robežvērtībām, ko izmanto finanšu pārskatu sagatavošanā.
167. Atšķirības starp informāciju, kas varētu būt finansiāli nozīmīga finanšu pārskatiem, un informāciju, kas varētu būt finansiāli nozīmīga ilgtspējas deklarācijām, attiecas uz šādiem aspektiem.
- (a) Ilgtspējas deklarācijās ir iekļauta informācija par būtisku risku vai iespēju paredzamo finansiālo ietekmi, kas pārskata datumā nav atspoguļota vai vēl nav pilnībā atspoguļota finanšu pārskatos. Var pamatoti gaidīt, ka tie varētu radīt finansiālu ietekmi uz uzņēmumu. Tāpēc ir lielāka iespēja, ka riski un iespējas, kas vēl nav būtiski finanšu pārskatiem, varētu būt būtiski ilgtspējas deklarācijai, ja pastāv atšķirīgi pamatprincipi, lai sniegtu informāciju par aktīviem un pasīviem (vai par resursiem, iespējām un riskiem, pirms tie atbilst aktīvu un pasīvu grāmatvedības definīcijai).

- (b) Ilgtspējas deklarācijā informācija par grupu ir paplašināta, iekļaujot informāciju par būtiskiem riskiem un iespējām, kas izriet no tās darījuma attiecībām, t. i., augšposma un lejasposma vērtības ķēde. Tāpēc ir lielāka iespēja, ka informācija par riskiem un iespējām, kas izriet no uzņēmuma augšposma un lejasposma vērtības ķēdes, var būt būtiska ilgtspējas deklarācijai, bet nebūt iekļauta finanšu pārskatā.
- (c) Potenciāli nākotnes notikumi var izraisīt to, ka pārskata perioda pārskatā par ilgtspēju tiek atklāta informācija par paredzamajiem ar ilgtspēju saistītajiem riskiem un iespējām, savukārt finanšu pārskatos parasti tiek ņemti vērā riski, kas balstīti uz pagātnes notikumiem. Tāpēc ir lielāka iespēja, ka uz nākotni vērsta informācija (piemēram, paredzamā finansiālā ietekme) kļūs būtiska ilgtspējas deklarācijā.
- (d) Ilgtspējas deklarācijās laika periods var būt garāks, jo to neierobežo finanšu pārskatos izmantotie periodi (piemēram, aktīvu lietderīgās lietošanas laiks).

BUJ 6: Vai finansiālais būtiskums ilgtspējas ziņu sniegšanā aprobežojas ar finanšu pārskatos uzrādīto ietekmi?

168. Nē – kā aprakstīts *BUJ 5 Vai būtiskā informācija finanšu pārskatiem ir tāda pati kā ilgtspējas deklarācijai?* finanšu un ilgtspējas pārskatu sagatavošanas pamats un laika grafiks atšķiras. Deleģētā akta 2. pielikumā definētais pašreizējās un paredzamās finansiālās ietekmes jēdziens nošķir:
- (a) finanšu ietekmi, kas jau ir izkristalizējusies un ir atzīta primārajos finanšu pārskatos (t. i., pašreizējā finanšu ietekme); un
 - (b) finanšu ietekmi, kas neatbilst atzīšanas kritērijiem, lai to iekļautu finanšu pārskatos pārskata periodā (t. i., paredzamā finanšu ietekme).
169. Atskaite par konkrētu finansiālo ietekmi, kas saistīta ar būtiskiem ilgtspējas jautājumiem, ilgtspējas deklarācijā pārsniedz to, kas ir jāatzīst un jānovērtē primārajos finanšu pārskatos un jāatklāj finanšu pārskatu piezīmēs. Jo īpaši finanšu ietekme, kas rodas no riskiem un iespējām, ir jānorāda neatkarīgi no to uzskaites, ja tiem ir vai var pamatoti gaidīt, ka tiem var būt būtiska ietekme uz uzņēmuma finansiālo stāvokli, finanšu rezultātiem un naudas plūsmām īstermiņā, vidējā termiņā un ilgtermiņā. Ilgtspējas riski vai iespējas var izrietēt no pagātnes vai nākotnes notikumiem, un tiem var būt finansiāla ietekme saistībā ar:
- (a) finanšu pārskatos jau atzītiem aktīviem un saistībām. Potenciālās uzskaites vērtības korekcijas, kas interesē ilgtspējas deklarācijas lietotājus, var neatbilst grāmatvedības kritērijiem, lai tās atzītu finanšu pārskatos pārskata datumā, lai gan šīs paredzamās finansiālās sekas tiek atspoguļotas ilgtspējas deklarācijā, ņemot vērā to nozīmīgumu lietotājiem. Piemēram, šīs korekcijas var ietvert vērtības samazinājumu, kas varētu rasties, potenciāli slēdzot ražotnes apgabalā, kurā ir ūdens trūkums;

- (b) aktīvus, pasīvus, ienākumus un izdevumus, kurus finanšu pārskatos var atzīt tikai vēlāk, bet kuri ir noderīgi ilgtspējas deklarācijas lietotājiem, piemēram, gaidāmās izmaiņas darba likumdošanā, saskaņā ar kurām platformas darbinieki tiek klasificēti kā darba ņēmēji ar tiesībām uz minimālo algu un citiem sociālās aizsardzības pabalstiem, un finanšu ietekme tiek atspoguļota turpmākajos finanšu pārskatos; un
- (c) vērtības radīšanas faktori, kas neatbilst atzīšanas kritērijiem finanšu pārskatos, bet kas veicina naudas plūsmu radīšanu un uzņēmuma attīstību. Tie var ietvert iekšēji radītu nemateriālo īpašumu, piemēram, cilvēkkapitālu, ko varētu aprakstīt ilgtspējas ziņojumos.

5.3 BUJ par būtiskuma novērtēšanas procesu

BUJ 7: Cik bieži uzņēmumam jāatjaunina ilgtspējas būtiskuma novērtējums?

- 170. CSRD definē, ka saskaņā ar ESRS par ilgtspēju jāziņo katru gadu, ņemot vērā, ka ilgtspējas deklarācija ir daļa no uzņēmuma vadības ziņojuma. Attiecīgi uzņēmumam katrā pārskata datumā ir jānosaka tā būtiskā ietekme, riski un iespējas, kā arī būtiskā informācija, kas jāiekļauj ilgtspējas deklarācijā.
- 171. Tomēr, ja uzņēmums, pamatojoties uz atbilstošiem pierādījumiem, secina, ka iepriekšējā pārskata perioda būtiskuma novērtējuma rezultāts joprojām ir būtisks pārskata datumā, sagatavojot ilgtspējas deklarāciju, var izmantot iepriekš izdarītos secinājumus. Tā var notikt, ja uzņēmums konstatē, ka nav notikušas būtiskas izmaiņas uzņēmuma organizatoriskajā un darbības struktūrā un ka nav notikušas būtiskas izmaiņas ārējos faktoros, kas varētu radīt jaunus vai mainīt esošos IRO vai kas varētu ietekmēt konkrētas informācijas atklāšanas atbilstību. Izmainītu būtisku faktu un apstākļu (t. i., izraisītāju) piemēri varētu būt šādi:
 - (a) nozīmīgs apvienošanās un iegādes darījums, kura rezultātā tiek uzsākta jauna darbība, ienākšana jaunā nozarē vai būtiskas izmaiņas darbībā;
 - (b) būtiskas izmaiņas galvenajos piegādātājos vai piegādes ķēdes praksē (tostarp ienākšana jaunā ģeogrāfiskā kontekstā ar būtiskiem kontekstuāliem riskiem, piemēram, cilvēktiesību principu neievērošana);
 - (c) globāls notikums, piemēram, pandēmija, vai jaunu būtisku darījuma attiecību uzsākšana, kas var nopietni ietekmēt cilvēktiesības;
 - (d) ienākot jaunā tirgū vai uzsākot jaunu uzņēmējdarbības nozari, vai izstājoties no esošā tirgus un slēdzot esošo uzņēmējdarbības nozari; un
 - (e) izmaiņas sociālajās paražās, zinātniskajos pierādījumos vai lietotāju vajadzībās, kas varētu ietekmēt smaguma raksturojumu (piemēram, salīdzinājumā ar iepriekšējiem periodiem ievērojami pieaug kādam jautājumam pievērsts sabiedrības uzmanības līmenis vai jauni pētījumi, kas sniedz pierādījumus par vielas toksiskumu).

172. Analīzei, kas veikta, lai sagatavotu ilgtspējas deklarāciju par katru pārskata periodu, jābūt pietiekami pamatotai un samērīgai, lai aptvertu iespējamās izmaiņas salīdzinājumā ar iepriekšējo periodu(-iem), tostarp vērtību ķēdē. Uzņēmums var veikt ikgadēju iepriekšējo novērtējumu atjaunināšanu, pievēršot uzmanību tām ietekmēm, riskiem un iespējām, kuras ietekmē konstatētās izmaiņas (piemēram, izmaiņu rezultātā dažas no tām var zaudēt būtiskumu un var rasties citas būtiskas ietekmes riski un iespējas).
173. Lai gan ir iespējams veikt ikgadēju atjaunināšanu, koncentrējoties uz identificēto izmaiņu sekām, būtiskuma novērtējums ir dinamisks process, kas pakļauts uzņēmuma raksturīgajai attīstībai, un ir jāapsver iespēja to atjaunināt pastāvīgi.

BUJ 8: Vai uzņēmums var apsvērt tikai ESRS 1 AR 16 minētos ilgtspējības jautājumus?

174. Nē – ESRS 1 AR 16. punkts nosaka: “Šā saraksta izmantošana neaizstāj būtisko jautājumu noteikšanas procesu. Šis saraksts ir instruments, kas palīdz uzņēmumam veikt būtiskuma novērtējumu. Nosakot būtiskos jautājumus, uzņēmumam jāņem vērā ir jāņem vērā tā konkrētie apstākļi. Dažiem uzņēmumiem var būt būtisku tematu saraksts, kas iegūts no iepriekšējiem ietekmes būtiskuma novērtējumiem (piemēram, GRI universālo standartu ziņojumiem), un tie var izmantot ESRS 1 AR 16. punkta sarakstu, kā aprakstīts būtiskuma novērtēšanas procesa B posmā, 3.2. nodaļā.
175. ESRS AR 16. punktā iekļautais saraksts ir labs sākumpunkts ilgtspējas jautājumu identificēšanai, taču to nevajadzētu izmantot kā kontrolsarakstu, kas aizstāj būtiskuma novērtējumu. Tajā uzskaitīti ilgtspējas jautājumi, kas ietverti nozaru tematiskajās ESRS. Šā saraksta augšgalā būtu jāņem vērā arī nozarei¹¹ un uzņēmumam specifiski ilgtspējas jautājumi (skatīt ESRS 1 11. punktu).
176. Ņemot vērā to, ka nozaru ESRS vēl nav pabeigti, nozaru specifiskie ilgtspējas jautājumi ir jānosaka un jānovērtē katrai struktūrai atsevišķi, līdz tiek publicēti nozaru standarti (skatīt ESRS 1 131. punkta b) apakšpunktu).

¹¹ Turpmākās nozaru ESRS vajadzības gadījumā noteiks papildu ilgtspējas jautājumus.

BUJ 9: Kā ņemt vērā laika periodu dubultā būtiskuma analīzē?

177. Ilgtspējas jautājums var būt būtisks no ietekmes vai finanšu viedokļa īstermiņā, vidējā termiņā vai ilgtermiņā. Tādējādi svarīga būtiskuma novērtējuma sastāvdaļa, kas jāņem vērā procesā, ir laika periods. ERS 1 77.-81. punktā ir definēti standartizēti termiņi attiecībā uz laika horizontu, un tie sniedz iespēju izvēlēties uzņēmumam specifiskus vidēja termiņa un ilgtermiņa periodus.

178. Veicot dubulta būtiskuma analīzi, novērtējot ietekmi, riskus un iespējas, var ņemt vērā īstermiņa, vidēja termiņa un ilgtermiņa periodus:

(a) lai pareizi **izprastu** uzņēmuma faktus un apstākļus, lai noteiktu piemērotu laika periodu, pamatojoties uz uzņēmuma kontekstu;

(b) lai pareizi **noteiktu** ilgtspējas jautājumu sarakstu, tā kā uzņēmumā ir jāatspoguļo viss laika periods (īstermiņa/vidēja termiņa/ilgtermiņa), lai noteiktu, vai IRO var notikt vai ne; un

(c) lai **novērtētu** būtiskus jautājumus, attiecībā uz kuriem uzņēmums var apsvērt, vai ar būtisku ietekmi saistīta finansiālā ietekme var izkristalizēties citā laika periodā, radot citas sekas. Arī būtiskuma robežvērtības var ietekmēt laika periods.

Piemērs par jauno regulējumu

Jaunais regulējums vidējā termiņā aizliedz mikroplastmasas izmantošanu ražošanas procesos. Uzņēmums, kas savā ražošanā izmanto mikroplastmasu, ir identificējis būtisku risku saistībā ar šo jautājumu īstermiņā un vidējā termiņā, bet ne ilgtermiņā. Uzņēmums pielāgo savus ražošanas procesus un veic ieguldījumus, pirms stāsies spēkā jaunais regulējums.

Piemērs par samazinātas vērtības aktīviem

Pašlaik izmantoto aktīvu, kuru vērtība varētu samazināties ilgtermiņā vides izmaiņu dēļ, finansiālā ietekme varētu nebūt būtiska, jo aktīvi tiks pilnībā amortizēti līdz vidējam termiņam.

BUJ 10: Vai IRO novērtēšanā būtu jābalstās uz kvantitatīvu informāciju?

179. Ja iespējams, jā, jo IRO kvantitatīvie rādītāji ir objektīvs pierādījums to būtiskumam. Tomēr atzīts, ka kvalitatīva informācija bieži vien ir vērtīga, lai pati par sevi sniegtu informāciju būtiskuma novērtējumam, tostarp informācija no skartajām ieinteresētajām personām. Kvalitatīvā informācija var sniegt būtisku kontekstu kvantitatīvo pasākumu izpratnei.

180. Tas, cik lielā mērā uzņēmums vēlas saņemt kvantitatīvu informāciju, ir atkarīgs no tā, vai ir zinātniski apstiprināti dati un vai ir panākta vienprātība par konkrēto ietekmi. Piemēram, globāli ziņojumi vai nozares informācija par tādu konkrētu tematu kā negatīvā ietekme uz biodaudzveidības samazināšanos, varētu sniegt vajadzīgo kvantitatīvu informāciju, un uzņēmumam nevajadzētu tērēt līdzekļus papildu pētījumiem vai datu vākšanai.

181. Kvantitatīva informācija ne vienmēr ir pieejama vai var radīt papildu izmaksas. Ja pietiek ar kvalitatīvo analīzi, lai sabiedrība varētu pamatoti secināt, ka jautājums ir "nebūtisks" vai "būtisks", papildu kvantitatīvā informācija nepalielinātu būtiskuma novērtējuma vērtību. Tā kā būtiskuma novērtēšanas process laika gaitā attīstās, uzņēmums var no jauna noteikt līdzsvaru starp kvalitatīvo un kvantitatīvo informāciju.

182. Tomēr kvantitatīva informācija būtu noderīga, ja, pamatojoties uz kvalitatīvu informāciju, kāds temats ir starp būtisku un nebūtisku un/vai ja par to ir dažādi viedokļi. Tādā gadījumā kvantitatīvais novērtējums varētu apstiprināt secinājumus.

183. Šajā kontekstā uzņēmums var pieņemt ietekmes mērījumus, kuru pamatā ir rādītāji, kas norādīti tematiskās ESRS sadaļas "Rādītāji un mērķrādītāji" sadaļā.

Smaguma piemērs

Ja uzņēmums, pamatojoties uz kvalitatīviem kritērijiem, secina, ka ar uzņēmumu saistītā ietekme atrodas uz robežas, kas atdala būtisko no nebūtiskā, tas var ņemt vērā kvantitatīvu informāciju par smagumu (t. i., mērogu vai tvērumu), kā aprakstīts turpmāk, lai novērtētu ietekmes būtiskumu. Piemēram, tas var apsvērt:

1. izmantotā ūdens daudzumu, īpaši ūdens trūkuma skartā teritorijā; vai
2. iespējami skarto cilvēku skaitu kopienā, kurā atrodas uzņēmuma ražotne.

BUJ 11: Vai ilgtspējas jautājuma IRO dimensijas ir jāapkopo, lai novērtētu būtiskumu?

184. Nē – pat ja ietekme un finansiālais nozīmīgums ir savstarpēji saistīti un ir jāapsver abu dimensiju savstarpējā saistība (skatīt ESRS 1 3.3. punktu). *Dubultais būtiskums*), ilgtspējas jautājumam nav jābūt būtiskam no abiem viedokļiem, lai to uzskatītu par būtisku ziņošanas nolūkā.

185. Piemēram, kāds ieguves rūpniecības uzņēmums ir novērtējis veselību un drošību kā būtisku negatīvu ietekmi ar darbu saistīto nelaimes gadījumu biežuma un smaguma pakāpes dēļ. Tomēr pašreizējā finansiālā ietekme netiek uzskatīta par finansiāli būtisku. Tāpēc ietekme, riski un iespējas šajā jautājumā nav apkopoti, un šis jautājums tiek uzskatīts par būtisku tikai no ietekmes būtiskuma viedokļa.

BUJ 12: Vai būtiskuma novērtējums ir jādokumentē/jāpierāda?

186. ESRS nenosaka konkrētu dokumentāciju, jo tas neietilpst tās kompetencē, taču ir pamatoti gaidīt, ka iekšējiem mērķiem būs nepieciešams noteikts dokumentācijas līmenis.

187. Šāda dokumentācija varētu informēt atbildīgos par ilgtspējas pārskatu sniegšanas procesa pārvaldību (skatīt ESRS 2 GOV- 2), lai pēc iespējas labāk sagatavotu ESRS 2 IRO-1 informācijas atklāšanu un palīdzētu apliecinājumu sniedzējiem veikt savu darbu.

188. Ar CSRD ir grozīta Grāmatvedības direktīva attiecībā uz vadības ziņojuma satura definīciju saistībā ar ilgtspējas informāciju un tās digitalizāciju (proti, 19.a pants un 29.a pants), un ir ieviesta obligāta ilgtspējas deklarācijas ticamības apliecināšana (jo īpaši 34. pants).

Dokumentācijas prasības un pierādījumu līmenis būtiskuma novērtējuma pamatošanai (t. i., ESRS 2 IRO-1 un 2, kā arī ESRS SBM-3) nav aprakstīts ESRS.

BUJ 13: Ietekmes būtiskuma novērtējuma veikšana, ja uzņēmums darbojas dažādās nozarēs

189. ESRS nenosaka konkrētu procesu būtiskuma novērtēšanai, jo nav viena procesa, kas būtu piemērots visiem uzņēmumiem, tostarp diversificētiem globāliem uzņēmumiem.
190. Mātesuzņēmums (kā definēts ESRS 1 7.6. punktā) veic konsolidētās grupas būtiskuma novērtējumu attiecībā uz grupas būtiskajām ietekmēm, riskiem un iespējām (saskaņā ar CSRD 29.a pantu) neatkarīgi no tā grupas juridiskās struktūras un apkopojuma, kas izmantots, lai sagatavotu konsolidētajā ilgtspējas deklarācijā sniegto informāciju. Lai izprastu konceptuālo sistēmu un piedāvāto piemēru par meitasuzņēmuma piesārņojumu, skatiet šo īstenošanas norādījumu 3.6.3. nodaļu.
191. Mātesuzņēmums var veikt būtiskuma novērtējumu, izmantojot dažādas pieejas vai abu pieeju kombināciju. Šīs divas:
 - (a) **lejupejoša pieeja**, novērtēšanu veicot grupas līmenī, vienlaikus iesaistot vai konsultējoties ar meitasuzņēmumiem, tostarp, lai saņemtu nepieciešamo informāciju; un/vai
 - (b) **augšupejoša pieeja**, novērtēšanu veicot meitasuzņēmumu līmenī un konsolidējot rezultātus grupas līmenī.
192. Uzņēmumam var būt dažādi ilgtspējas jautājumi no dažādiem meitasuzņēmumiem, kuriem, veicot būtiskuma novērtējumu grupas līmenī, ir noteikti dažādi smaguma līmeņi. Piemēram, to var smagi ietekmēt neliela ieņēmumu plūsma, un galvenā ieņēmumu plūsma var radīt vidēji smagu ietekmi. Tāpēc, nosakot robežvērtības (skatīt **C posmu 3.3. nodaļā**), grupas mātesuzņēmumam, kas darbojas dažādās nozarēs, ir jāņem vērā atbilstošs metodoloģiju konsekvences līmenis, nosakot atbilstošas robežvērtības visai grupai, vienlaikus ņemot vērā potenciālās atšķirības, kas pastāv attiecībā uz ietekmi, riskiem un iespējām atsevišķu meitasuzņēmumu līmenī, ja nepieciešams. Piemēram, konglomerātā, kas darbojas dažādās nozarēs, katrā nozarē veiktajam būtiskuma novērtējumam būs savas īpatnības. (skatīt **3.7. nodaļu Padziļināta ietekmes būtiskuma izpēte – robežvērtību noteikšana**). Turklāt uzņēmums nevar vienkārši apkopot atšķirīgo ietekmi dažādos meitasuzņēmumos vai nozarēs, kurās tas darbojas, un piemērot grupas robežvērtību tiem visiem, jo tas rada risku, ka informācija netiks precīzi atspoguļota. Dažos gadījumos negatīvo ietekmi nevar apkopot, piemēram, ja tā attiecas uz ļoti nopietnu ietekmi, piemēram, cilvēktiesību pārkāpumiem, kas ir jāskata individuāli, t. i., meitasuzņēmuma vai valsts līmenī (skatīt ESRS 1 103. punktu un sadalījuma pakāpes).
193. Uzņēmumam jāapsver IRO vai jautājumi, kas parasti saistīti ar tā nozarēm, ģeogrāfiskajām atrašanās vietām vai konkrētu meitasuzņēmumu (skatīt **A posmu 3.1. nodaļā**). Šeit nozaru standarti palīdzēs noteikt ietekmi, riskus un iespējas un tos novērtēt.

BUJ 14: Vai nozarēm specifisku standartu ieviešana radīs kādus jaunus apakštematus vai apakštemata apakštematus, kas jāņem vērā būtiskuma novērtējumā?

194. Jā, var. Nozarei specifiskie standarti papildinās nozaru standartus un padziļināti papildinās tos attiecībā uz konkrēto apakštematu/apakštemata apakštematu vai var palielināt apakštematu/apakštemata apakštematu skaitu.
195. Abiem standartu kopumiem būs konsekventa arhitektūra. Nozarei specifiskajos standartos tiks sniegts nozarei kopīgu ilgtspējas jautājumu saraksts un apraksts, un to pamatā būs ESRS 1 AR 16. punkts.
196. Kā pagaidu pasākumu pirms nozaru standartu pieņemšanas uzņēmums var izmantot pārejas noteikumu, kas attiecas uz informācijas atklāšanu par konkrētu uzņēmumu (skatīt ESRS 1 10.1. nodaļu). Tas ļauj uzņēmumiem pārnest iepriekšējo informāciju par ilgtspēju vai izstrādāt papildu informāciju, izmantojot labāko praksi vai citas sistēmas (piemēram, SFPS nozares vadlīnijas vai GRI), lai atklātu informāciju par konkrētu uzņēmumu (saskaņā ar ESRS 1 11. punktu), ja vien šī informācija atbilst ESRS 1 B papildinājumā noteiktajām informācijas kvalitatīvajām īpašībām. Pārejas noteikums ir piemērojams pirmajām trijām uzņēmuma ilgtspējas deklarācijām.

5.4 BUJ par ieinteresēto personu iesaistīšanu – ietekmes būtiskums

BUJ 15: Vai ESRS pilnvaro aktīvi iesaistīties dialogā ar skartajām ieinteresētajām personām būtiskuma novērtēšanas procesā?

197. ESRS pieprasa atklāt informāciju par būtiskuma novērtējumu un tā rezultātiem, bet nenosaka konkrētu rīcību attiecībā uz ieinteresēto personu iesaistīšanu vai pienācīgas rūpības procesu.
198. Tomēr ESRS 1 45. punktā noteikts, ka ietekmes būtiskuma novērtējumu veic, pamatojoties uz uzņēmuma pienācīgas rūpības procesu. Turklāt ESRS 1. 24. punktā norādīts, ka būtiskuma novērtējumā galvenā nozīme ir skarto ieinteresēto personu iesaistīšanai. Sadarbība ar ieinteresētajām personām ir instruments, kas atbalsta uzņēmuma uzņēmējdarbības procesu (piemēram, pienācīgu rūpību), kā arī ilgtspējas jautājumu pārvaldību. Sagatavojot savu ilgtspējas deklarāciju, uzņēmums var izmantot savu iesaistīšanos ar skartajām ieinteresētajām personām atbilstoši pienācīgas rūpības procesam, ja tas ir piemērojams.
199. Ieinteresēto personu iesaistīšana palīdz identificēt un novērtēt būtiskās ietekmes. Tas var palīdzēt novērtēt smagumu, iespējamību un laika periodus, kā arī nodrošināt identificētās būtiskās ietekmes pilnīgumu. Skatīt [3.5. nodaļu Ieinteresēto personu loma un pieeja būtiskuma novērtējumā](#).

BUJ 16: Vai uzņēmums var noteikt dažu ieinteresēto personu kategoriju prioritātes būtiskuma novērtēšanas procesā? Kā?

200. Sadarbība ar ieinteresētajām personām palīdz uzņēmumam izprast, kuri ilgtspējas jautājumi rada bažas attiecīgajām ieinteresētajām personām un kā tās tiek ietekmētas. Šī informācija var būt noderīgs ieguldījums novērtējumā. Lai iegūtu papildu informāciju, skatiet [3.5. nodaļu Ieinteresēto personu loma un pieeja būtiskuma novērtēšanas procesā](#).

201. ESRS 1 22. punkta a) apakšpunktā noteikts: “skartās ieinteresētās personas: personas vai grupas, kuru intereses pozitīvā vai negatīvā veidā ietekmē vai varētu ietekmēt uzņēmuma darbība un tā tiešās un netiešās darbības attiecības visā vērtības ķēdē”. “Galveno ieinteresēto personu” (vai “attiecīgo ieinteresēto personu” saskaņā ar starptautiskajiem instrumentiem) jēdziens balstās uz ideju, ka ne visas ieinteresētās personas uzņēmuma darbība ietekmēs vienādi. Turklāt uzņēmumam ir jānosaka, kuru ieinteresēto personu viedokļi ir jāņem vērā saistībā ar konkrētu darbību. Tas arī balstās uz ideju, ka ietekmes pakāpe uz ieinteresētajām personām var informēt par iesaistīšanās pakāpi, lai noteiktu prioritātes.
202. Uzņēmums var apsvērt iespēju iesaistīt ieinteresētās personas vai to pārstāvjus, lai noteiktu, vai tās ir ietekmētas, ja tas nav acīmredzami.
203. Uzņēmums var neiesaistīt visas ieinteresētās personas visos ilgtspējas jautājumos. Iesaistīt ieinteresētās personas, kuras neietekmē konkrētais ilgtspējas jautājums, nav jāpilni. Tāpēc uzņēmums var sadarboties ar dažādām skarto ieinteresēto personu grupām dažādos jautājumos.

BUJ 17: Kāda ir ieinteresēto personu, kas nevar pārstāvēt savas intereses, loma un kā tās būtu jāņem vērā?

204. Var būt ieinteresētās personas, kas nevar paust savas bažas, un ESRS ietvaros daba ir noteikta kā ieinteresētā persona, kas nevar pārstāvēt savas intereses (ESRS 1 AR 7). Daba ir būtiska uzņēmuma ilgtspējas konteksta un vērtību ķēdes, kurā tas darbojas, sastāvdaļa. Atšķirībā no citām ieinteresētajām personām daba pati nevar paust savas bažas ne mutiski, ne rakstiski. Dati no zinātniskiem avotiem (piemēram, zinātniskie pētījumi par planētas robežām vai zinātniski apstiprināti dati) var dot labai balsi, jo tie var izskaidrot dabas stāvokli, piemēram, putnu populāciju veselību, ūdenstilpju stāvokli vai meža stāvokli.
205. Kanāli, kas uzrauga ieinteresēto personu, kuras nevar pārstāvēt savas intereses, bažas, var sniegt vērtīgu ieguldījumu ietekmes, atkarību un, attiecīgā gadījumā, no tām izrietošo risku un iespēju novērtējumā uzņēmumam.
206. Var minēt šādus piemērus, kā ņemt vērā ieinteresētās personas, kuras nevar pārstāvēt savas intereses:
 - (a) apzināt ieinteresētās personas, kuras nevar pārstāvēt savas intereses, kuras, iespējams, ietekmēs uzņēmuma darbības, kā arī uzņēmuma faktisko un saistīto potenciālo ietekmi;
 - (b) veikt pētījumu, lai izprastu potenciālo vai faktisko ietekmi uz šīm ieinteresētajām personām, piemēram, zinātnisko pētījumu, rakstu un ietekmes uz vidi novērtējumu pārskati. Šādi pētījumi var būt globālā līmenī (piemēram, biodaudzveidības planētas robežas) vai vietējā līmenī (piemēram, ietekme uz problēmsituācijā esošiem ūdensobjektiem vai ietekmēto sugu noteikšana);
 - (c) izmantot pilnvarniekus, piemēram, organizācijas, kas likumīgi pārstāv vai ko uzņēmums uzskata par tādām, kas pienācīgi pārstāv ieinteresēto personu, kura nevar pārstāvēt savas intereses. Attiecībā uz apsvērumiem par dabu uzņēmums var ņemt vērā organizācijas, kas novērtē ekosistēmas, ūdens resursu vai klimata pašreizējo un turpmāko stāvokli; un

- (d) pārbaudīt aplēsto potenciālo ietekmes rezultātu, pamatojoties uz ekspertu konsultācijām, sadarbību ar NVO un citām ieinteresētajām personām.

5.5 BUJ par apkopošanu/sadalīšanu

BUJ 18: Vai uzņēmums izmanto vienādus kritērijus, nosakot visu IRO sadalījuma pakāpi?

- 207. Nē – būtiskās ietekmes sadalījumam pēc būtiskuma ir taisnīgi jāatspoguļo faktiskās ietekmes smagums vai potenciālās ietekmes smagums un iespējamība, un tas var būt atšķirīgs dažādām būtiskām ietekmēm. Attiecībā uz riskiem un iespējām tam būtu jāatspoguļo pašreizējās finansiālās ietekmes apjoms, savukārt attiecībā uz paredzamo finansiālo ietekmi tam būtu jāatspoguļo apjoms un iespējamība. Princips ir izvairīties no informācijas interpretācijai nepieciešamā specifiskuma un konteksta aizēnošanas un izvairīties no atšķirīga rakstura būtisku elementu apkopošanas. Tas ir izklāstīts ESRS 1 54. punktā: “Ja tas ir nepieciešams, lai pareizi izprastu uzņēmuma būtisko ietekmi, riskus un iespējas, uzņēmums paziņoto informāciju sniedz dalījumā:
 - (a) pa valstīm, ja starp valstīm pastāv nozīmīgas atšķirības attiecībā uz būtisku ietekmi, riskiem un iespējām un ja informācijas sniegšana augstākā sadalījuma līmenī (piemēram, par reģionu) maskē būtisku informāciju par ietekmi, riskiem vai iespējām, vai
 - (b) pa nozīmīgiem objektiem vai nozīmīgiem aktīviem, ja būtiska ietekme, riski un iespējas ir lielā mērā atkarīgi no konkrētas vietas vai aktīva”, tā vietā, lai prezentētu informāciju augstākā līmenī (piemēram, par valstīm).
- 208. ESRS 1 55. punktā ir precizēts, ka, nosakot pieeju paziņotās informācijas sadalījumam, uzņēmums konsekvences labad ņem vērā būtiskuma novērtēšanai pieņemto pieeju.

Sadalīšanas kritēriju piemēri

- Novērtējot ar ūdens patēriņu saistītās ietekmes būtiskumu, kā kritēriju varētu apsvērt sadalījumu, pamatojoties uz jutīgumu pret ūdens trūkumu atkarībā no ģeogrāfiskā apgabala vai, ja nepieciešams, objekta.
- Bērnu darba ietekme, kuras smagums var būt atkarīgs no konkrētai valstij raksturīgajiem normatīvajiem aktiem un darba tirgus prakses, tāpēc kritērijs varētu būt sadalījums pa valstīm.
- Apģērbu ražošanas nozarē strādājošam uzņēmumam ir meitasuzņēmumi dažādās valstīs, un atbilstošas algas un sarunas par darba koplīgumu slēgšanu kopumā nav uzskatītas par būtisku ietekmi. Tomēr ir viena valsts, kurā pastāv paaugstināts negatīvas ietekmes risks pašreizējo darba apstākļu dēļ, kas ir labi dokumentēti ANO cilvēktiesību ziņojumos. Uzņēmumam ir meitasuzņēmumi, kuros strādā 15 % no grupas darbaspēka, bet darba samaksa ir zemāka par valstī atbilstošo algu līmeni, un koplīgumi netiek slēgti. Būtiskuma novērtējumā jāapsver sadalījums valsts līmenī, lai noteiktu būtiskas negatīvas ietekmes. Līdzīgu sadalījumu varētu apsvērt arī attiecībā uz uzņēmumu, kam ir ražotnes dažādās valstīs vai reģionos, lai noteiktu ietekmi, kas saistīta ar piesārņojumu vai uzņēmējdarbību valstīs, kurās novērots lielāks korupcijas un kukuļošanas risks salīdzinājumā ar citām valstīm

209. Ja, apkopojot datus, varētu tikt aizēnota ietekmes nopietnība, uzņēmumam būtu jāiedala pa valstīm, objektiem, aktīviem vai meitasuzņēmumiem, lai izpildītu informācijas kvalitatīvās īpašības, proti, atbilstību un precīzu atspoguļojumu. Šādā veidā uzņēmums sniegtu precīzu un patiesu informāciju, atklājot saistītās ietekmes smagumu. Datu sadalījumam būtu jākoncentrējas uz konkrētiem faktiem un apstākļiem, kas attiecas uz ziņojošo uzņēmumu. Tādējādi uzņēmums varētu pieņemt atšķirīgu sadalījuma līmeni diviem atsevišķiem ilgtspējas jautājumiem viena un tā paša temata ietvaros (piemēram, pašu darbaspēks: atbilstošas algas un apmācība un attīstība), un tas būtu lietderīgi atkarībā no apstākļiem.

210. Attiecībā uz riskiem un iespējām galvenā uzmanība tiek pievērsta tam, vai apkopošana varētu aizēnot informāciju, kas varētu ietekmēt ieguldītāja lēmumu piešķirt līdzekļus uzņēmumam.

211. Kā aprakstīts ESRS 1 55. punktā, ilgtspējas deklarācijas atklājumos jāņem vērā sadalījuma līmenis, kas pieņemts attiecīgajā būtiskuma novērtējumā.

BUJ 19: Vai SFPS vai vietējo VPGP segments ir piemērots sadalījuma līmenis būtiskuma novērtējumam?

212. Kopumā nē – finanšu pārskatu un ilgtspējas pārskatu sadalījuma mērķi ir atšķirīgi (skatīt arī BUI 5: *Vai būtiskā informācija finanšu pārskatiem ir tāda pati kā ilgtspējas deklarācijai?* un BUI 6: *Vai finanšu būtiskums ilgtspējas ziņu sniegšanā aprobežojas ar finanšu pārskatos uzrādīto ietekmi?*). Kopumā uzņēmuma darbības nozares klasifikācija ir piemērotāks sākumpunkts (skatīt ESRS 2 IRO-1 53. punkta b) apakšpunkta i) daļu).
213. Saskaņā ar SFPS pārskatu sniegšana pa segmentiem ir balstīta uz “vadības pieeju” (kā paskaidrots ESRS 2 *Secinājumu pamatojumā*). Vietējie VPGP var būt balstīti uz tādu pašu vai atšķirīgu pieeju segmentu pārskatu sniegšanai. 8. SFPS *Informācijas sniegšana pa segmentiem* pamatprincips ir prasība atklāt informāciju, lai finanšu pārskatu lietotāji varētu novērtēt uzņēmuma uzņēmējdarbības veidu un finansiālo ietekmi, kā arī ekonomisko vidi, kurā tas darbojas (8. SFPS 1. punkts). Finanšu pārskatos konsekventi piemēro 8. SFPS noteikto sadalījuma līmeni vai uzrādāmos segmentus, nemainot uzrādītos posteņus.

Piemērs

Daudznacionāla grupa, kas sagatavo konsolidētos pārskatus, savus finanšu pārskatu segmentus balsta uz visā pasaulē piedāvātajiem produktiem un pakalpojumiem.

Veicot ilgspējas būtiskuma novērtējumu attiecībā uz ūdeni, uzņēmums konstatē, ka būtiskā negatīvā ietekme ir saistīta ar ūdens trūkuma līmeni ģeogrāfiskajās teritorijās, kurās atrodas rūpnīcas. Tādēļ tā nosaka, ka sadalījums jāveic ģeogrāfiskā līmenī, un secina, ka finanšu pārskatu sniegšanas segmenti nav piemēroti.

214. Finanšu pārskatu sniegšanas segmentu sadalījums ir paredzēts citam mērķim, un kopumā nav gaidāms, ka tas kalpo kā sākumpunkts, lai atspoguļotu būtiskas IRO uzņēmuma darbības sastāvdaļās. Atbilstoša IRO sadalījuma vienība ilgspējas deklarācijā var būt valsts, objekts vai nozīmīgs aktīvs, ja būtiska ietekme, riski un iespējas rodas attiecīgi konkrētā valstī, objektā vai aktīvā. Turklāt sadalījuma pakāpei jāatspoguļo dažādu apakštematu raksturs, un tāpēc tas jāpielāgo no viena apakštemata citam, ja tas ir nepieciešams, lai pareizi attēlotu būtiskos IRO (skatīt ESRS 1 54. punktu). Lai par šo uzzinātu vairāk, skatiet **BUJ 18: Vai uzņēmums izmanto vienādus kritērijus, nosakot visu IRO sadalījuma pakāpi?**

215. Tāpēc iedalījums pa segmentiem, ko izmanto finanšu pārskatos, var nebūt pietiekami detalizēts vai atbilstošs ilgspējas ziņojumu sniegšanas mērķiem¹².

5.6 BUJ par ziņošanu

BUJ 20: Vai ESRS ir prasīts atklāt būtiskas ietekmes smaguma pakāpi, kā arī būtisko risku un iespēju varbūtību un lielumu?

216. ESRS neprasa atklāt detalizētu rezultātu par katru kritēriju, tomēr ir jāiekļauj atbilstošs izmantoto kritēriju un robežvērtību skaidrojums. Uzņēmums ziņo par būtisko IRO identificēšanas un novērtēšanas procesiem, kā noteikts ESRS 2 IRO-1, un par rezultātiem, kā noteikts ESRS 2 SBM-3 un IRO-2. ESRS 2 SBM-3 48. punkta g) apakšpunktā ir prasība atklāt informāciju par izmaiņām būtiskos IRO kopš iepriekšējā gada. Piemēram, attiecībā uz ietekmes būtiskumu konkrētas negatīvas ietekmes mērogs un neatgriezeniskais raksturs varētu būt novērtēts kā liels pašreizējā periodā salīdzinājumā ar vidēju iepriekšējā gadā, tādējādi kļūstot par būtisku un atklājamu.
217. Kā paskaidrots **BUJ 12 Vai būtiskuma novērtējums ir jādokumentē/jāpierāda?** ESRS neparedz konkrētu dokumentāciju, tomēr ir pamatoti gaidīt, ka tiks nodrošināta noteikta līmeņa dokumentācija. To var izmantot iekšējiem mērķiem un uzņēmuma ilgspējas deklarācijas ticamības apstiprinājumiem.

¹² ESRS 1 SBM-1 prasa identificēt ESRS sektorus, kuros uzņēmums darbojas (ESRS 2. punkta b) un c) apakšpunkts), un prasa atklāt informāciju par ieņēmumiem pa ESRS sektoriem. Saskaņā ar darba programmu, ko EFRAG SRB apstiprināja 2023. gada 11. oktobrī, EFRAG 2024. gada pēdējā ceturksnī apspriedīsies par ierosināto ESRS sektoru klasifikāciju. Tomēr uzņēmumam ir jānosaka vajadzīgā informācijas atklāšanas sadalījuma pakāpe, ievērojot ESRS 1 3.7. nodaļu, un tas nevar pieņemt, ka ESRS sektoru sadalījums ir piemērots visiem informācijas atklāšanas gadījumiem.

218. Šādā dokumentācijā var iekļaut arī aprakstu par būtiskās ietekmes smagumu (tostarp mērogu, tvērumu un neatgriezeniskumu) un iespējamību, kā arī par būtisku risku un iespēju iestāšanās varbūtību un potenciālo apmēru. Šī dokumentācija var palīdzēt uzņēmuma vadībai un apliecinājuma sniedzējam (t. i., kā revīzijas pierādījums) labāk izprast būtiskuma novērtēšanas procesu un ar to saistītos rezultātus.

BUJ 21: Ja jautājums ir būtisks tikai no finanšu (vai ietekmes) viedokļa, vai atklājamā informācija aptver visas prasības vai tikai informāciju par attiecīgo viedokli?

219. Nosakot informāciju, kas jāpaziņo par rādītājiem, ņem vērā informācijas būtiskuma novērtējumu (skatīt 2.3. nodaļu *Kritēriji informācijas būtiskuma noteikšanai*). Tādējādi, ja jautājums ir būtisks tā ietekmes dēļ un ja nav būtisku risku un iespēju, kas izriet no tā paša jautājuma, informācija, kas atklājama par rādītājiem, ir jāierobežo ar rādītājiem, kas ir būtiski no ietekmes būtiskuma viedokļa, un datu punkti, kas saistīti ar riskiem un iespējām vai finansiālo ietekmi, ir jāizlaiž¹³ (ESRS 1 31. un 34. punkts).
220. Ja jautājums tiek novērtēts kā būtisks tikai no finanšu (vai ietekmes) viedokļa, informācija par politikām, darbībām un mērķiem aptver visus atklāšanas minimuma prasību¹⁴ un tematisko standartu datu punktus (ESRS 1 33. punkts). Šādas informācijas detalizācijas pakāpe atspoguļos vispārējo pieeju informācijas būtiskumam (ESRS 1 31. punkts). Uzņēmums apraksta to politiku, darbību un mērķu saturu, kas saistīti ar ilgspējas jautājumiem, kuri ir būtiski no ietekmes vai finansiālā viedokļa vai abiem saskaņā ar būtiskuma novērtējumu.
221. Svarīgi arī atzīmēt, ka informācijas atklāšana par faktisko vai potenciālo ietekmi ir svarīga ieguldītājiem, ja jautājums ir finansiāli būtisks. Tāpat finanšu informācija ir svarīga arī citām ieinteresētajām personām, kas nav ieguldītāji, ja jautājums ir būtisks no ietekmes viedokļa, jo tā atbalsta pārskatatbildību.

BUJ 22: Vai daudznozaru grupai ir jāiekļauj metrikas par visu grupu vai tikai dati, kas attiecas uz būtiskiem IRO?

222. Kad ir novērtēts rādītāju būtiskums un noteikts, ka tie ir būtiski, tajos iekļauj datus par visu grupu. Tas neattiecas uz gadījumiem, kad nozarēm aktuālajos vai specifiskajos standartos ir norādīts citādi (skatīt piemēru turpmāk).

¹³ Informācijas atklāšanas prasības datu punktu rādītājos var izlaist, ja attiecīgā informācija tiek uzskatīta par nebūtisku, ar nosacījumu, ka izlaistā informācija nav nepieciešama Informācijas atklāšanas prasības mērķa sasniegšanai (ESRS 1 34. punkts).

¹⁴ Skatīt ESRS 2 4.2. nodaļu *Minimālās informācijas atklāšanas prasības par rīcībpolitiku un darbībām* un 5. nodaļas *Rādītāji un mērķrādītāji* minimālās informācijas atklāšanas prasības par mērķrādītājiem.

223. ESRS 1 nosaka, ka ilgtspējas deklarācijai ir jābūt par to pašu ziņotāju uzņēmumu, par kuru tiek sniegti finanšu pārskati (ESRS 1 62. punkts). Ja uzņēmums sagatavo konsolidētos finanšu pārskatus, ziņotājs ir visa grupa (t. i., mātesuzņēmums un tā meitasuzņēmumi). Attiecībā uz būtisku IRO novērtēšanu ESRS 1 precizē, ka to veic “visai konsolidētajai grupai neatkarīgi no tā grupas juridiskās struktūras” (ESRS 1 102. punkts). Grupas juridiskā struktūra nav svarīga arī attiecībā uz ziņošanu par rādītājiem, jo pārskatiem jābūt vienādiem neatkarīgi no tā, vai uzņēmums veic uzņēmējdarbību, izmantojot vairākas juridiskās personas, vai arī veic to pašu uzņēmējdarbību, izmantojot tikai vienu juridisko personu.

224. ESRS 1 57. punktā arī noteikts, ka “Ja tematiskajā vai nozarei specifiskajā ESRS ir prasība, ka, sagatavojot konkrētu informācijas vienību, ir jāpieņem konkrēts sadalījuma līmenis, prevalē tematiskajā vai nozarei specifiskajā ESRS paredzētā prasība”. Tāpēc uzņēmumi var sīkāk sadalīt rādītāju informāciju, nevis sniegt to grupas līmenī, tikai tad, ja to pieprasa tematiskais standarts vai ja to uzskata par būtisku konkrētā uzņēmuma līmenī.

225. Informācijas atklāšana par IRO pārvaldību saistībā ar politiku, darbībām un mērķiem atspoguļos to darbību apjomu grupā, uz kurām attiecas šī politika, darbības un mērķi. Tādējādi tie var aptvert tikai būtiskā IRO “problemātisko jomu”, kad tas ir lietderīgi. Līdzīgi arī attiecībā uz struktūrvienībām specifiskiem rādītājiem metriku varētu koncentrēt uz tām grupas daļām, kurās rodas šādi būtiski IRO.

226. Visbeidzot, ESRS attiecībā uz sadalījuma pakāpi nosaka, ka “ja tas ir nepieciešams, lai pareizi izprastu uzņēmuma būtisko IRO, uzņēmums paziņoto informāciju sniedz dalījumā...” (ESRS 1, 54. punkts).

227. Papildus informācijas atklāšanai par jautājumiem, kas ir būtiski visai grupai kopumā, var būt situācijas, kad jautājums tiek novērtēts kā būtisks atsevišķiem meitasuzņēmumiem, bet, neraugoties uz šādu meitasuzņēmumu datu apkopojumu, jautājums netiek novērtēts kā būtisks visai grupai kopumā. Šajā gadījumā saskaņā ar ESRS 1 103. punktu uzņēmums sniegtu informāciju par šo būtisko jautājumu, lai nodrošinātu pienācīgu izpratni par attiecīgo meitasuzņēmumu konkrēto ietekmi, riskiem un iespējām. Šādā veidā, neraugoties uz to, ka meitasuzņēmumu līmenī netiek sniegti ziņojumi meitasuzņēmumu atbrīvojuma piemērošanas dēļ, tiek saglabāts atbilstošs pārredzamības līmenis, ja pārskatu sniedzējs uzņēmums konstatē *būtiskas atšķirības starp grupas IRO un viena vai vairāku tā meitasuzņēmumu IRO (skatīt CSRD*

ESRS E3 piemērs

Pieņemsim, ka grupa darbojas A un B nozarē ar diviem meitasuzņēmumiem, attiecīgi A un B. Grupai ir būtisks IRO saistībā ar ūdens patēriņu. IRO ir būtisks tikai A nozarei, t. i., meitasuzņēmumam A, tomēr, ņemot vērā šāda IRO būtiskumu, šis jautājums tiek uzskatīts par būtisku visai grupai kopumā. ESRS E3-4 nosaka, ka:

a. jāatklāj kopējais ūdens patēriņš (m³) no pašu darbībām – tāpat par visu grupu (ESRS E3 28. punkta a) apakšpunkts; arī 28. punkta c) apakšpunktā – kopējais, kā arī 28. punkta d) apakšpunkts); un

b. jāatklāj kopējais ūdens patēriņš ūdens riska zonās (ESRS E3 28. punkta b) apakšpunkts) atkarībā no tā, vai ūdens riska zonas attiecas tikai uz A nozari vai arī uz A meitasuzņēmumu.

Saskaņā ar ESRS E3-1 uzņēmums apraksta politiku, ko tas ir pieņēmis attiecībā uz savu IRO, kas saistīti ar ūdens un jūras resursiem, pārvaldību. Tā kā ūdens patēriņš ir būtisks tikai A nozarei, A meitasuzņēmumam var būt atbilstoša politika, un informācijas atklāšana attiecas uz to atbilstoši situācijai. Līdzīgi būtu lietderīgi atklāt informāciju par darbībām un mērķiem A nozarē tikai tad, ja šajā līmenī ir veiktas darbības un noteikti mērķi.

29.a panta 4. punktu). Līdzās citai attiecīgajai aprakstošajai informācijai tajā varētu iekļaut arī rādītājus, kas attiecas tikai uz šo meitasuzņēmumu summām. Šajā gadījumā būtu noderīga kontekstuāla informācija, lai atbalstītu izpratni, ka, neskatoties uz to, ka jautājums ir būtisks vienam vai vairākiem meitasuzņēmumiem, jautājums nav būtisks visai grupai un uzņēmumam, kā arī lai atklātu, kuras struktūras ir iekļautas atklātajā informācijā, norādot rādītājus.

BUJ 23: Vai ietekmes uz vidi būtiskuma novērtējumā ir ņemtas vērā sanācijas un ietekmes mazināšanas darbības?

228. Vispārējs princips ir tāds, ka, vērtējot būtiskumu, ietekme uz vidi tiek ņemta vērā pirms jebkādam ietekmes mazināšanas darbībām. Tas ir saistīts ar mērķi sniegt informāciju par to, kā uzņēmums laika gaitā pārvalda ietekmi, un tas ir atspoguļots ESRS arhitektūrā attiecībā uz iespējamo ietekmi.
- (a) Ietekmju apraksts, pirms tiek ņemti vērā sanācijas, novēršanas vai mazināšanas pasākumi, ir būtiskuma novērtēšanas procesa un ar to saistītās informācijas atklāšanas (proti, ESRS 2 IRO-1 un SBM-3) pamatā.
 - (b) Šādas ietekmes pārvaldība, tostarp sanācijas, novēršanas un mazināšanas pasākumi, ir daļa no politikas, darbībām un mērķiem (t. i., MDR-P, MDR-A un MDR-T).
 - (c) Ilgtspējas deklarācijas lietotāji gūs izpratni par nenovērsto ietekmi, kas saistīta ar uzņēmumu, un par to, ko uzņēmums ar to dara, proti, izpratni par ietekmi pēc sanācijas, mazināšanas un novēršanas.
229. Ir svarīgi nošķirt faktisko ietekmi (t. i., ietekmi, kas ir notikusi vai turpinās pārskata periodā) un potenciālo ietekmi (t. i., ietekmi, kas ir iespējama īstermiņā, vidējā termiņā vai ilgtermiņā), un turpmāk ilustrācijās šie jēdzieni ir izvērsti.

Faktiskā ietekme

230. Tiek gaidīts, ka uzņēmums novērtēs faktisko ietekmi, kas ir notikusi pašreizējā vai iepriekšējā pārskata periodā(-os). Pašreizējam pārskata periodam novērtētās ietekmes smagums ir atkarīgs no veiksmīgas ietekmes mazināšanas, kas notikusi pirms notikuma vai tā laikā. To ilustrē šādi.
- (a) Attiecībā uz kārtējā gadā notikušu negadījumu, piemēram, naftas noplūdi vai emisijas attīrīšanas iekārtas avāriju un tai sekojošu ar piesārņojumu saistītu ietekmi, tiek gaidīts, ka uzņēmums, nosakot faktisko ietekmi, ņems vērā šos notikumus, novērtējot būtiskumu. Jebkuras sanācijas vai rehabilitācijas darbības, kas uzsāktas pēc notikuma, bet tajā pašā periodā, netiek ņemtas vērā, veicot būtiskuma novērtējumu. Tāpat būtiskuma novērtējumā netiek ņemtas vērā ietekmes mazināšanas darbības, ko uzņēmums varētu veikt nākotnē. Turpretim, novērtējot faktiskās ietekmes smagumu, tiek ņemti vērā ietekmes mazināšanas pasākumi, piemēram, piesārņojuma ierobežošana vai tūlītēja darbības apturēšana, kas tika ieviesti pirms negadījuma un tā laikā, jo tie vai nu darbojās, vai arī nedarbojās, lai mazinātu ietekmi vai tās smagumu.

- (b) Attiecībā uz būtiskām negatīvām ietekmēm, kas ir bijušas pagātnē, tiek gaidīts, ka tās tiks ņemtas vērā būtiskuma novērtējumā, kā arī tas, vai tās joprojām tiek uzskatītas par būtiskām pašreizējā pārskata periodā. Naftas noplūdes piemērā naftas piesārņojums var būtiski negatīvi ietekmēt ūdens un piekrastes ekosistēmas daudzus gadus un būtiskuma novērtējumā saglabāties vairākus gadus.

Iespējamā ietekme

231. No uzņēmuma tiek gaidīts, lai tas novērtētu savu potenciālo ietekmi un atklātu tās ietekmes, kas ir būtiskas. Šīs iespējamās ietekmes attiecas gan uz esošajām, gan plānotajām darbībām; plānotās darbības piemērs ir jaunas rūpnīcas vai jaunas ražošanas līnijas būvniecība esošajā rūpnīcā.
232. Zemāk dotais piemērs ilustrē iepriekšējos punktus.
- (a) Ja ķīmiskās vielas ražotājs plāno ieviest jaunu ražošanas procesu, kurā tiek izmantota bīstama viela, bet nav pieejama neviena notekūdeņu attīrīšanas metode, novērtējuma sagatavošanas laikā tas nevar būtiskuma novērtējumā pieņemt, ka šāda metode būs pieejama nākotnē, un ignorēt iespējamo ietekmi.
233. Lai gan līdzīgi jēdzieni un jautājumi attiecas uz sociālo ietekmi, nākotnē var tikt izdotas vadlīnijas par sociālo ietekmi, lai labāk atspoguļotu šo jautājumu īpašos aspektus.

BUJ 24: Vai uzņēmumam ir jāziņo arī par būtiskiem jautājumiem, ja nav veiktas darbības?

234. Jā – uzņēmums novērtē būtiskumu, lai noteiktu būtiskos IRO, par kuriem jāziņo.
235. ESRS 1 33. punktā noteikts, ka attiecībā uz identificējamo būtisko jautājumu uzņēmums atklāj savu politiku, darbības un mērķus, lai pārvaldītu ar šo jautājumu saistītos IRO. Tajā arī norādīts, ka, ja uzņēmums nav īstenojis politiku, darbību vai mērķi, šis fakts ir jāatklāj. Prasības attiecībā uz informāciju, kas jāatklāj par politiku, darbībām un mērķiem, ir sīki izklāstītas ESRS 2 4.2. un 5. nodaļā.

Piemērs

Viesnīca kā būtisku ietekmi ir norādījusi, ka trūkst apmācību par veselības aizsardzību un drošību. Tomēr tai nav oficiālas apmācības politikas vai pasākumu šajā jomā. Apmācība veselības aizsardzības un drošības jomā ir būtisks jautājums, kas tiek atklāts kopā ar faktu, ka šādas politikas vai pasākumu nav, pārskata gada beigās. Uzņēmums var atklāt, vai tas strādā pie šādas politikas un pasākumu izstrādes un īstenošanas.

5.7 BUJ par ES taksonomijas 8. p.

BUJ 25: Kāda ir saikne starp taksonomijas atbilstīgajām darbībām un būtiskumu?

236. ES taksonomijas regulā un tās deleģētajos aktos ir noteikti kritēriji vairākām saimnieciskajām darbībām (atbilstīgām darbībām), kas jāizpilda, lai būtiski veicinātu vienu no sešiem vides mērķiem. Turklāt, lai šīs darbības tiktu uzskatītas par atbilstošām taksonomijas prasībām, tās nedrīkst nodarīt būtisku kaitējumu (DNSH) citiem vides mērķiem un jāatbilst minimālajiem sociālajiem aizsardzības pasākumiem. Taksonomijas regulā noteiktie vides mērķi ir pilnībā atspoguļoti vides tematos, uz kuriem attiecas ESRS. Ja uzņēmums veic darbības, kas atbilst ES taksonomijai, tas norāda, ka tas ietekmē vides mērķi, kuram taksonomijā definēts būtisks ieguldījums (SC). Šādā sakarā, nosakot IRO, būtiskuma novērtējumā var izmantot šādu informāciju (proti, skatiet [3.2. nodaļas B posmu](#) šajās Vadlīnijās):

(a) vai uzņēmums ir vai nav veicis darbības, kas atbilst vai neatbilst būtiska ieguldījuma kritērijiem, tostarp kapitālizdevumu plānus; un

(b) vai šīs darbības atbilst vai neatbilst vienam vai vairākiem DNSH kritērijiem.

237. Neraugoties uz saikni starp 8. panta taksonomiju un ESRS, taksonomijas atbilstība nav precedents ESRS būtiskuma novērtējumam. Uzņēmumam, kas ziņo par taksonomijas kritērijiem atbilstošām darbībām, nav ne pienākuma tās novērtēt kā būtiskas, ne arī paskaidrot, ka tās nav būtiskas. 8. panta taksonomija ir process, kas var kalpot kā pamats būtiskuma novērtējumam; citi procesi, kas arī var būt būtiskuma novērtējuma pamats, ir pienācīga rūpība un uzņēmuma riska pārvaldība.

